

fuzinar

Leto XVIII

Ravne na Koroškem, 15. avgusta 1981

Št. 15

IZVOZ

Polletni rezultat našega dela ni slab. Zelo dober pa bi bil, če bi dosegli tudi planirani izvoz.

Iz tega sledi naloga — združiti vse sile, da povečamo izvoz! Še posebej na zahodne trge, od koder uvažamo največji del promaterialov in opreme.

Nobeni izgovori, razmišljanja o smiselnosti izvoza naših izdelkov, izgube pri dohodku zaradi izvoza itd., naj nas ne motijo pri izpolnjevanju naše najpomembnejše naloge v letošnjem letu. Pri tem je potrebno vedeti, da v železarni ustvarimo z lastnim izvozom komaj nekaj nad deset procentov celotnega prihodka.

V srednjeročni plan razvoja naše železarne smo zapisali, da

bomo leta 1985 ustvarili z lastnim izvozom toliko deviz (predvsem z izvozom izdelkov mehanske predelave), da bo pokrit uvoz potrebnih materialov. Zelo zaostrena gospodarska situacija v svetu in doma pa kaže, da bomo to morali izpolniti že kakšno leto prej. V nasprotnem primeru bo potrebno temeljito spremeniti oziroma opustiti nekatere naše proizvodne programe.

Da bo izvoz tudi po ekonomski plati zanimiv in vabljev, imamo še ogromne rezerve v izkoriščanju obstoječih proizvodnih kapacitet, v naši večji iznajdljivosti in inovativnosti, v še večjem angažiranju naših razvojno raziskovalnih kadrov, v zmanjšanju vsemogočega

pisarjenja in analiziranja, v izboljšanju našega odnosa do vsakega konkretnega dela. **Skrivnost uspeha je samo v spoštovanju in ljubezni do dela.**

Težavnost situacije, v kateri se nahajamo, zahteva, da sproti ugotavljamo odgovornost za opravljene oziroma slabo opravljene naloge. Odgovor-

nost je vedno konkretna in tudi vedno ugotovljiva v vsaki sredini, pri vsakem posamezniku.

Čeprav smo postavljeni pred težke naloge, pa smo jih ravenški železarji sposobni uspešno razrešiti. To smo že večkrat dokazali — dokažimo tudi tokrat!

Gvido Kacil

Junijska nabava in prodaja doma, uvoz, izvoz

NABAVA

Preskrba z osnovnimi surovinami, gorivi in mazivi je bila v minulem mesecu zadovoljiva, razen preskrbe s sinterdolomitom in nekaterimi vrstami opek, odpornih proti ognju. Težavna in nestalna je bila preskrba z izdelki črne metalurgije, kovinsko predelovalne industrije, vijačnega blaga ter izdelkov iz kooperacije.

PRODAJA DOMA

TOZD JEKLOLIVARNA. Kljub pomanjkanju delavcev je TOZD presešla načrtovano prodajo tako vrednostno kot količinsko. Težave v TOZD nastajajo predvsem zaradi prezasedenosti razpoložljivih kapacitet, tako da kupci nenehoma negodujejo, saj jim zaradi neizdobavljenih ulitkov stoji nedokončana proizvodnja, namenjena tudi za izvoz.

TOZD VALJARNA. TOZD zastaja predvsem pri proizvodnji gredic, ki jih primanjkuje deloma tudi za lastno proizvodnjo. Zelo uspešna pa je proizvodnja profilov.

TOZD KOVAČNICA. TOZD je presešla načrtovano prodajo na domačem trgu. Finančni rezultat pa bi lahko bil še boljši, če ne bi bilo večjih zaostankov v proizvodnji dragih visokolegiranih proizvodov. Ti zaostanki so nastali predvsem zaradi okvare vakuum naprave v TOZD jeklarna.

TOZD JEKLOVLEK. TOZD v juniju ni dosegla načrtovane prodaje na domačem trgu predvsem zaradi pogostih strojnih okvar in pomanjkanja vložka iz TOZD valjarna.

TOZD ORODJARNA. TOZD je dosegla le 64 odst. načrtovane realizacije na domačem trgu. Izpadla je predvsem proizvodnja orodja za plastično predelavo (dosežena le z 18 odst.), kar je bistveno vplivalo na doseganje predvidenega plana.

TOZD STROJI IN DELI. TOZD je presešla načrtovano realizaci-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Domov

(Nadaljevanje s 1. strani)

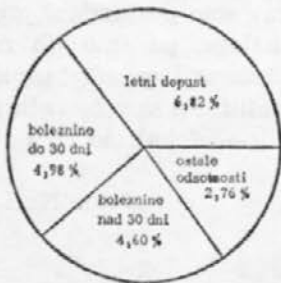
jo na domačem trgu za 54 odst. Zasedenost z naročili glede na strukturo je zadovoljiva, precej težav pa je z zaostanki, predvsem s pogodbami, ki so bile prenesene iz leta 1980.

TOZD INDUSTRIJSKI NOŽI.
Mesečno načrtovano realizacijo

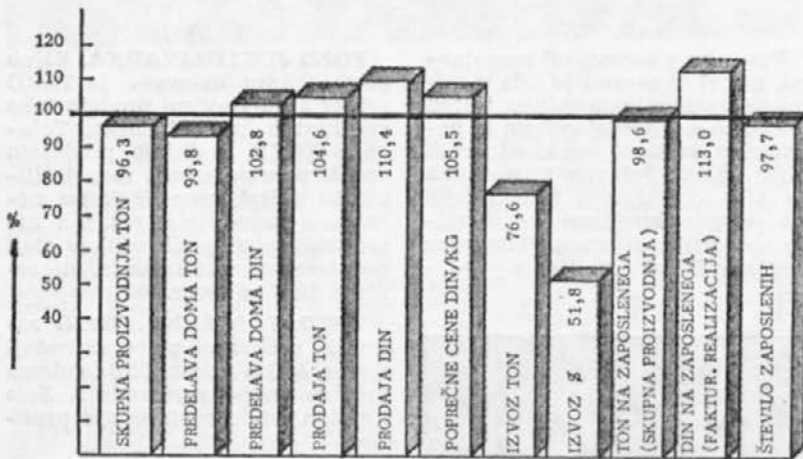
IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA ZA DO V JUNIJU 1981

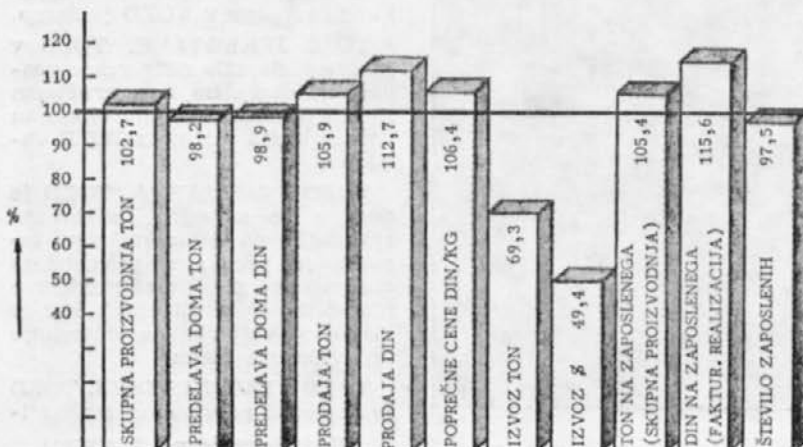
ODESOTNOSTI 19,14 %

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V DO ZA MESEC JUNIJ 1981

DOSEGANJE PLANSKIH OBVEZNOSTI V DO ZA OBDOBJE JANUAR - JUNIJ 1981.

na domačem trgu je TOZD presešla za 32 odst. Problemi v TOZD nastajajo predvsem pri zasedenosti z naročili za domače tržišče. Treba bo več storiti za skupno planiranje razpoložljivih kapacitet v obeh TOZD, ki sta namenjeni za tovrstno proizvodnjo.

TOZD PNEVMATIČNI STROJI. Prekoračitev mesečno načrtovane realizacije v TOZD znaša 36 odst. V TOZD se predvsem pojavljajo težave zaradi nezadostne proizvodnje glede na potrebe trga po tovrstnih izdelkih.

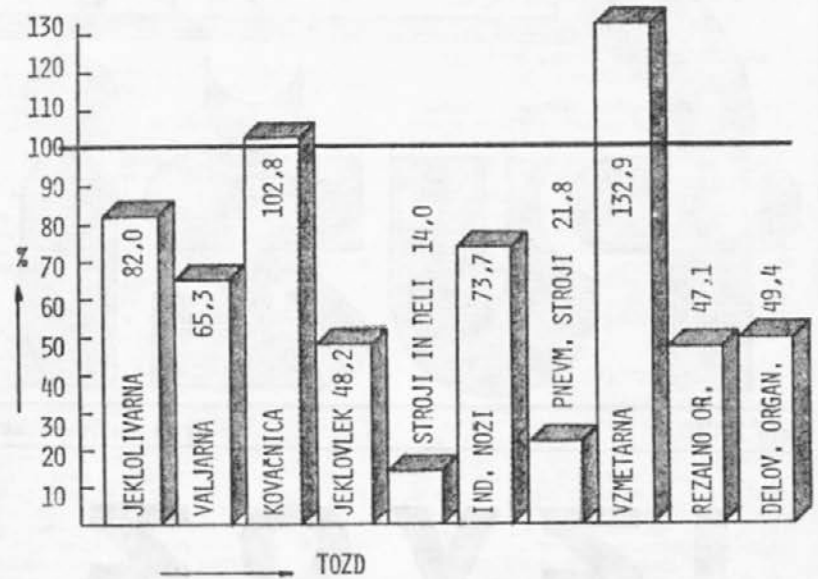
TOZD VZMETARNA. Načrtovano realizacijo na domačem trgu je TOZD presešla za 22 odst. Trenutne potrebe po tovrstni proizvodnji so večje kot so možnosti proizvodnje, zato bo v prihodnje treba še bolj poudariti kooperacijo proizvodnje.

TOZD RO PREVALJE. TOZD je načrtovano realizacijo na domačem trgu presešla za 40 odst. Zasedenost z naročili po posameznih skupinah proizvodov je zadovoljiva. Več pozornosti bo v prihodnje treba posvetiti optimalnim proizvodnim serijam.

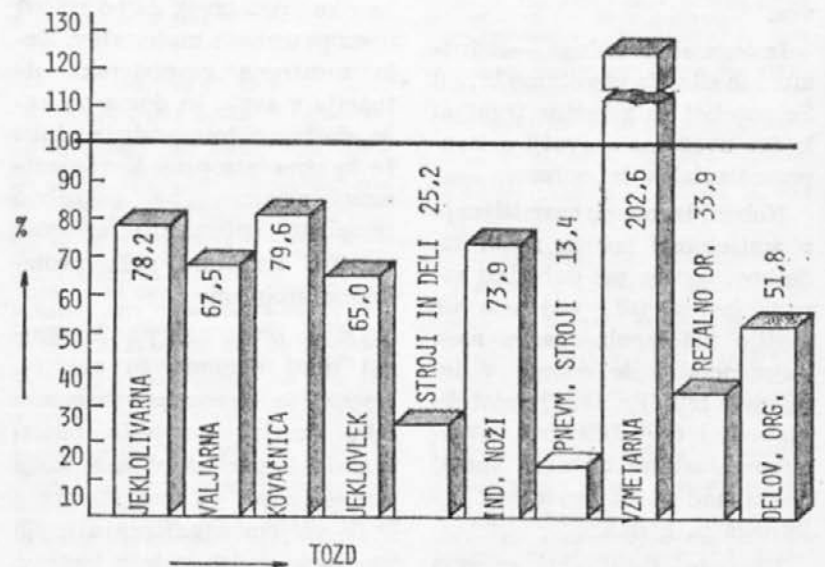
UVOZ

Po terminsko določenem pregledu deviz. sred. na naših računih pri poslovnih bankah smo ugotovi-

IZVOZ V OBDOBJU JANUAR - JUNIJ 1981 V \$

IZVOZ V JUNIJU 1981 V \$

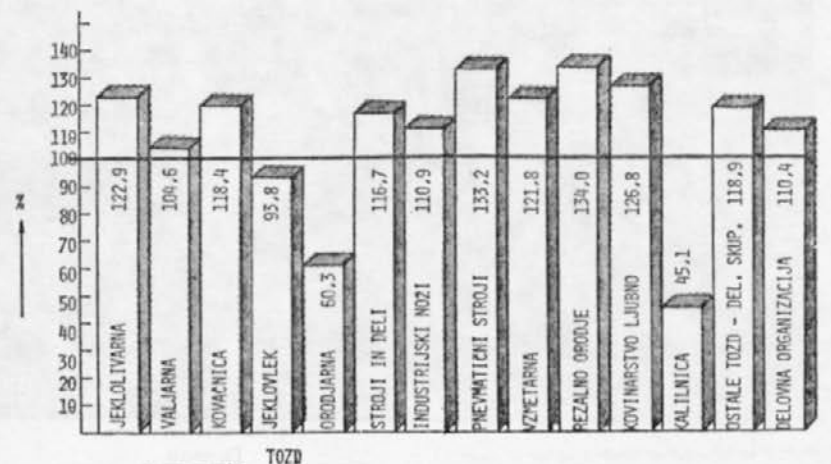
vili, da nam sicer za devizno tržišče ni treba odprodati učinkovitih deviz, ker jih zasegajo potrjeni posli, preneseni v letošnje leto, vendar smo hkrati ugotovili tudi minuse na teh deviznih računih. Poslovne banke so nam namreč izstavljale svoje garancije za plačilo kot terminske nakupe, računajoč pač na redne prelive od izvoznih poslov, ti pa so zelo pod-

predvidenimi oziroma pod planom.

Iz tega izhaja, da trenutno nimamo nikakršnih možnosti za uvoz blaga, nasprotno, s pristankom carinskih organov smo izkoristili že blago pred carinjenjem in pokritjem z deviznimi sredstvi in pravicami.

Zagotovljenega pa še vedno nimamo niklja iz ZSSR, za katere-

FAKTURIRANA REALIZACIJA V JUNIJU 1981

ga še vedno velja klirinško, torej dinarsko plačilo. Oskrba poteka preko SOZD Slovenske železarn.

Tržišče surovin je zelo umirjeno, nekaterim surovinam (razen ferovolframu) cene celo padajo. To pa se nanaša na reprodukcijske materiale z večjo stopnjo predelave ali za take, ki za proizvodnjo terjajo mnogo energije (grafitne elektrode in drugo).

Do konca meseca smo si za uvoz opreme za rekonstrukcijo jeklolivarne, kovačnice in jeklarne uredili potrebno dokumentacijo, na razpolago pa ni deviznih sredstev za realizacijo poslov, razen tega nam je račune prekrižal tudi strožji odlok glede uvoza nasploh, še posebej pa glede uvoza opreme.

Proizvodnja Slovenskih železarn ob polletju 1981

Polovica letošnjega leta in prizadevanj za izvajanje ter doseganje v gospodarskem planu za leto 1981 načrtovanih ciljev je že za nami. Podobno, kot smo bili navajeni v šoli, pregledimo še mi ob polletju svoje delovne uspehe.

Veliko ciljev ni bilo doseženih in treba jih je opravičiti ali vsaj navesti vzroke, zakaj niso bili doseženi. Pomanjkanje delovne sile in velika odsotnost z dela je vzrok, ki je posebno občuten tam, kjer niso zaradi tega izkoriščeni stroji, za proizvodnjo pa so zagotovljena naročila in vložek. Posledica tega je občasno celo omejevanje proizvodnje v jeklnah.

Pomanjkanje vložka je pogosto neposredni vzrok za manjšo proizvodnjo od načrtovane. To pomanjkanje je ali posledica zmanjšanja lastne proizvodnje ali pa tega, da ni bilo mogoče vložka zagotoviti iz drugih jugoslovanskih železarn, iz uvoza ali pa v okviru medsebojne menjave.

Prekomerne in nepričakovane okvare, tu mislim predvsem na večmesečni izpad druge električne obločne peči v železarni Store, so naslednji vir neizpolnjene proizvodnje. Samo ta okvara pomeni kakih 20.000 do 25.000 ton manj proizvodnje surovega jekla.

Slaba kvaliteta in občasno pomanjkanje reprodukcijskih materialov sta tudi vplivala na zastoje in vzdrževanje proizvodnih naprav. Posebno kritična je kvaliteta v ognju odpornih materialov za obzidavo jeklarskih in drugih peči, kar neposredno povzroča več zastojev in tudi kvalitete probleme.

Nepravočasno dokončanje investicij, in še bi lahko navajal vzroke, a preglejmo raje rezultate.

Proizvodnja surovega železa znaša v polletju 109.251 ton, kar je 5% nad plansko nalogo in 15% več, kot je znašala realizacija po prvem polletju leta 1980. V obeh železarnah, to je na Jesenicah in v Štorah, presegajo polletni plan.

Slabši uspeh je bil dosežen pri proizvodnji surovega jekla. V šestih mesecih znaša proizvodnja 384.733 ton, in če bi še v drugi polovici leta izdelali samo toliko, bi to zneslo precej manj, kot je znašala lanskoletna proizvodnja, in še zdaleč ne bi mogli preseči 800.000 ton. Zaostanek za polletnim planom znaša blizu 33.000 ton ali skoraj 47% poprečno mesečno načrtovane količine proizvodnje. V jeklarni železarni Jesenice so v šestih mesecih realizirali 94% planirane proizvodnje jekla, kar je okoli 9.000 ton manj kot

IZVOZ

Tudi v juniju se izvoz ni dvignil nad poprečje prejšnjih mesecev, saj smo po vrednosti izvozili le za 51,8 odst. od predvidenega plana, od tega v konvertibilni valuti za 76 odst.

Kumulativno smo v prvem polletju izvozili za 49,4 odst. od predvidenega vrednostnega plana. Ta rezultat bi bil lahko znatno uspešnejši, če bi se vse TOZD bolj držale dobavnih rokov, ki smo jih vse polletje prekoračevali le z majhnimi izjemami.

V juniju je bilo sklenjenih nekaj novih pogodb za paličasto jeklo za Nemčijo in Bolgarijo (dobava v letošnjem letu) ter za stikalnice, industrijske nože in valje za ZSSR z dobavnim rokom v letih 1982 in 1983.

ton večja kot ob koncu junija lani, vendar ob letošnjem dokaj smelem načrtovanju kar 10% pod postavljenim ciljem. Takšen rezultat znižuje seveda tudi skupni uspeh sozda SŽ, ki znaša 97%. Po šestih mesecih izpolnjujejo plan: PLAMEN Kropa - 101%, TOVIL Ljubljana - 102%, VERIGA Lesce - 95% in ZICNA Celje - 81%.

Kako gre pa letos s proizvodnjo traktorjev, ki so posebna dejavnost železarn Store? Po šestih mesecih so jih izdelali kakih 180 več kot v enakem obdobju lani, vendar skoraj 270 manj, kot so načrtovali.

Zanimivo je, da pri sorazmerno neugodnih rezultatih blagovne proizvodnje kažejo v vseh delovnih organizacijah daleč boljše uspehe pri eksterni realizaciji. Igra cen, proizvodne in kvalitetne strukture proizvodov pa je taka, da je v železarni Jesenice pri 93% blagovni proizvodnji vrednost prodaje 99%. V železarni Ravne so dosegli pri 107% blagovne proizvodnje 113% planirane realizacije in v železarni Store pri 102% blagovne proizvodnje 98% načrtovane vrednosti prodaje.

Predelovalci žice imajo še ugodnejše podatke. V Plamenu so 101% izpolnjenjem količinskega plana proizvodnje dosegli 118% načrtovane realizacije. V Tovilu so izpolnili plan proizvodnje 102%, plan vrednosti prodaje pa 112%. V Verigi so bili tudi ob 95% uspešni s 107% vrednostjo prodaje. Le v Žični Celje so ob 87% vrednosti načrtovane realizacije precej zaostali, kar pa še vedno ne vpliva toliko, da ne bi izkazovali 103% skupnega rezultata planirane realizacije. Uresničevanje načrtovanega izvoza je sedaj, v času stabilizacijskih naporov, še posebej pomembno, vendar moramo na žalost ugotoviti, da ta naloga ni najboljše opravljena. V šestih mesecih znaša izvoz količinsko okoli 7.700 ton več kot ob koncu junija lani, vrednost-

ni obseg pa je celo 4% manjši kot v lanskem polletju. Pri izvozu je pomembna predvsem vrednost in pri tej vrednosti izvoza na konvertibilno področje. V primerjavi s polovico letos načrtovane vrednosti izvoza na konvertibilno področje je ta izpolnjen v železarni Jesenice - 74%, v železarni Ravne 75%, v železarni Store 106% in skupaj železarn 85%.

Predelovalci žice so na konvertibilno področje skupno izvozili le 72% načrtovanega: Plamen 90%, Veriga 64%, Žična 73% in Tovil 32%. Posebno zadnji dve delovni organizaciji količinsko in niti vrednostno nista pomembna izvoznika. V Verigi imajo pa s snežnimi verigami še priliko, da močno popravijo polletni rezultat.

Nastopati na mednarodnem trgu ni lahko, saj morajo biti izdelki res kakovostni, da jih je moč prodati, pa še ceneni morajo biti. Posebno sedaj, ko je v železarski industriji industrijsko razvitega zahodnega sveta kriza, ki ji še ni videti kraja, je izvoz železarskih izdelkov otežkočen.

Po pregledu vseh podatkov in rezultatov ob koncu polletja boste gotovo zaključili: prvega polčasa pa nismo najbolje odigrali. Ne da se ne bi trudili. V vseh delovnih organizacijah imajo akcijske programe in prizadevajo si, da bi načrtovane naloge kar najbolj opravili. Ponekod so bolj, drugje zopet manj uspešni ob vseh težavah, ki bi se jim včasih tudi lahko izognili, pa tudi ob takih, ki jih sami ne morejo obvladati, ker so rezultat zunanjih vplivov.

Kako bo v drugem polletju, je zelo težko napovedovati. Veliko izgledov je, da bi lahko bilo bolje. Veliko je pa še preprek, ki jih bo treba premagati, da bo v drugem polletju proizvodnja potekala normalno in po načrtu.

Milan Marolt, dipl. inž.

Nasvet

Iz dela skupnih organov upravljanja

1. seja odbora za varstvo pri delu

Odbor za varstvo pri delu se je prvič sestel 16. 7. in na seji imenoval namestnika predsednika, nato pa sprejel program svojega dela za letošnje 2. polletje in nekaj začasnih nalog, ki mu jih je dal DS. Določil je predlog pravilnika o uporabi sredstev za prilaganje dela in delovnega okolja delavcev z zmanjšano zmožnostjo za delo. Predlog bodo z nekaj dopolnitvami dali v javno razpravo, sprejemali pa ga bodo tozdi in tudi delovne skupnosti, ki zaposlujejo 5 odst. in več invalidov ter imajo določene finančne olajšave. Predstavnik službe za VPD je odbor seznanil še s pregledom finančnih sredstev iz naslova davčnih olajšav in s predlogom skupnega programa sanacij iz teh sredstev. V zvezi s tem so dali člani odbora v javno razpravo predlog, da se letošnja razpoložljiva sredstva uporabijo za ogrevanje čistilnice (okrog 6.000.000 din).

Po opozorilu člana odbora za VPD iz kalilnice, da cianidne soli niso ustrezno skladiščene, je odbor sklenil, da mora služba za VPD takoj pripraviti poročilo in predlagati ustrezne ukrepe. Tej službi pa je odbor dal še eno nalogo: razmisliti mora o kakovosti in primernosti visokih čevljev z lesenim podplatom ter ugotoviti, ali je možno nabaviti nizke take čevlje.

Predstavnik službe za VPD je nato odbor seznanil, da strokovna služba razmišlja o popraviljalnici osebnih varstvenih sredstev v železarni (kemično čiščenje, krpanje). Razloga za to sta predvsem dva: varčevanje pri dragih zaščitnih sredstvih in priložnost za zaposlitev invalidov.

(Vir: zapisnik 1. seje odbora za VPD)

SKLEPI 8. SEJE DS SOZD

Z dnevnikom redom 8. seje DS SOZD smo vas seznanili v 2. julijski številki Informativnega fužinarja, danes pa po zapisniku seje povzemamo, da so člani vse predvidene točke sprejeli, vendar z nekaterimi pripombami in poudarki.

Tako so ob sprejemanju srednjeročnih planov poudarili, da mora biti njihovo uresničevanje naloga nas vseh, da bo treba v razvojne programe vključiti čimveč lastnega znanja in ga vnašati tudi v ponudbe. Tozdi, delovne skupnosti, delovne organizacije in SOZD bodo morali izdelati programe svojih dejavnosti za doseganje srednjeročnega plana, ki bodo tudi izhodišče za pripravo letnih planov.

Pri obravnavi devizne problematike je DS naglasil, da morajo DO v SOZD za vsako ceno uresničiti načrtovani izvoz za leto 1981, samoupravni organi v DO pa poostrižiti odgovornost za neizpolnjevanje količine, kakovosti in rokov dobave. Pri pro-

daji izdelkov je treba slediti dogovorom za združevanje deviznih sredstev (tudi s presumeritvijo količin od kupcev, ki ne morejo združevati deviz za zagotovitev uvoznih surovin, kupcem, ki z nami združujejo devize). DO v SOZD se morajo dogovoriti tudi o višini popusta domače cene. Devizno problematiko morajo stalno obravnavati na sejah organov upravljanja, izvajanje sklepov pa sproti spremljati. Vsi poslovodni organi v SOZD morajo dopolniti in uresničevati sprejete ukrepe. Do prve seje DS morajo pripraviti poročilo o realizaciji teh sklepov in o rezultatih dela.

Ker je bila uresničitev načrta medsebojnih dobav v prvih petih mesecih slaba, DS meni, da je treba storiti vse, da se dobave količinsko in kakovostno izpolnijo. Odgovorne za to so vse DO. Pomanjkanje žice naj bi nadomestili z uvozom žice z vzhoda, z vlaganjem v Zenici in s spremembo proizvodnih programov pri predelovalcih. Do prihodnje seje DS mora komer-

cialni odbor pripraviti usklajene predloge potreb iz medsebojnih dobav za leto 1982.

Program svojih dejavnosti do konca letošnjega leta so člani sprejeli, vendar so ga dopolnili s problematiko nagrajevanja in informiranja. Soglašali so z aneksom sanacijskega programa TOZD livarna strojne litine v železarni Štore (spremenjena vrednost investicije, prestavitve sanacije v obdobje 1981-83, zmanjšan delež uvožene opreme, povečan delež sovlagateljev), s programoma vlaganj v rekonstrukcijo pocinkovalnice v valjarni ter izgradnjo čistilne naprave v Verigi Lesce, s programom investicije »Posodobitev TOZD pnevmatični stroji« v železarni Ravne in s programom prostorske sanacije v Žični Celje. Načelno so podprli in potrdili sovlaganje v Exoterm Kranj (proizvodnja pomožnih livarsko metalurških sredstev), vendar pod pogojem, da se sklene SaS o sovlaganju.

Kot zadnje je DS SOZD ugotovil, da dogovor o urejanju odnosov pri preskrbi z električno energijo iz elektro omrežja Slovenije (v naslednjih petih letih) upošteva stališče SOZD, in da ga bo po uskladitvi pri drugih dveh podpisnicah mogoče podpisati. Kot delegata za skupščino združenja črne metalurgije Jugoslavije je imenoval Igorja Uršiča, predsednika KPO SD SŽ.

(Vir: zapisnik 8. seje DS SOZD)

— v metalurških obratih se širijo govorice, da bodo delež OD za deficitarnost dobivali samo v poletnih mesecih; to delavce odvraca od predlagane variante za uvedbo deleža OD za deficitarnost

— s predlaganimi spremembami ne bomo rešili osnovnega problema — nagrajevanje po delu in rezultatih dela, kajti z uvajanjem deleža za deficitarnost se oddaljamo od osnovnega načela »za približno enako delo in rezultate dela približno enak OD«

— več kot doslej je treba storiti za humanizacijo dela in za izboljšanje delovnih pogojev (predvsem služba na VPD)

— postavlja se vprašanje, kako je možno, da je od uvedbe novega sistema nagrajevanja po delu pa do danes prišlo do takšne neusklajenosti OD v DO.

Evidentiranje nosilcev funkcij v organih zveze sindikatov

Komisije za pripravo in izvedbo skupščinskih volitev 1982 v vseh tozdi in delovnih skupnostih evidentirajo nosilce posameznih funkcij v skupščinskem sistemu. V vsaki osnovni organizaciji bo treba do 31. avgusta izpolniti poseben obrazec in ga posredovati IO konference OOS železarne. Na osnovi predlaganih kandidatov bo IO izoblikoval predlog kandidatne liste nosilcev funkcij v organih sindikata.

Evidentiranje kandidatov za moralna priznanja

Ker letos v OOS še niso evidentirali kandidatov za moralna priznanja, jih bodo zdaj. Merila za dodelitev priznanj bodo enaka kot lani.

(Vir: zapisnik 16. redne seje predsednikov OO ZSS železarne)

O delu sindikata

Priprave na 3. konferenco Zveze sindikatov Slovenije

V železarni priprave že potekajo. Delovno gradivo zanje je bilo objavljeno v Sindikalnem poročevalcu št. 7 (priloga Delavske enotnosti), tema pa ima naslov »Vloga in naloge sindikatov pri uveljavljanju delavcev kot nosilcev socialne politike in zagotavljanja socialne varnosti«. Zajema naslednja področja: zaposlovanje, izobraževanje, zdravstveno varstvo, invalidsko problematiko, varstvo pri delu, prehrano delavcev, stanovanjsko problematiko, otroško varstvo, preskrbo občanov, beneficirano dobo, varstvo starejših občanov, smotno izrabo delovnega in prostega časa, rekreacijo in oddih.

Po tem gradivu strokovne službe v železarni pripravljajo izhodišča za javne razprave, ki bodo med 10. in 31. avgustom 1981 po vseh tozdi in delovnih skupnostih. V pripravljanih izhodiščih bo poudarjeno predvsem:

— stanje na posameznem področju v celotni delovni organizaciji ter posebnosti problematike posameznih tozdov in delovnih skupnosti

— strokovno politične usmeritve za premagovanje problemov

— predlogi ukrepov, potrebnih za uresničitev usmeritev.

Sindikalna konferenca v železarni bo predvidoma v drugi polovici septembra.

Ocene po razpravah o spremembah na področju razporeja-

nja dohodka, čistega dohodka in osebnih dohodkov

Po razpravah o spremembah in dopolnitvah na področju razporejanja dohodka, čistega dohodka in osebnih dohodkov so v OOS skupno z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in poslovodnimi delavci ugotovili predvsem naslednje:

— delavci v mnogih delovnih okoljih ne dojemajo obrazložitev sprememb in dopolnitev aktov, zato je nevarnost, da referendum ne bo uspel (referendum bo predvidoma v drugi polovici septembra)

Stroj spet dela

Politična misel v delovni obleki

»Vroč« pogovor v livni jami

»Potem ko sem 1977. leta na Ravnah končal metalurško tehnično šolo, sem se najprej zaposlil v železarni v TOZD jeklarna kot obratni tehnik. Po vrnitvi iz JLA pa sem postal delovodja v livni jami. Delovodja na četrti izmeni sem šele dobra dva meseca, dovolj dolgo, da sem lahko dodobra spoznal, da ni lahko biti izmenski delovodja komunist med delavci, ki opravljajo najbolj težka fizična dela,« je uvodoma razložil 24-letni **Miran Hermonko**, član ZKJ od lanskega julija.

V obeh ravnenskih topilnicah, kjer je dovolj, da za nekaj časa postojiš in že imaš pot na čelu, v teh poletnih dnevih proizvodnja poteka z minimalno zasedbo delavcev.

»V TOZD jeklarna že leta primanjkuje delavcev, še posebno v poletnih mesecih, ko v topilnici 'zakuha'. Da lahko proizvodnja jekla nemoteno poteka, moramo delovodje dnevno premeščati delavce, če hočemo, da je delo opravljeno. Včasih tudi premeščanje ne pomaga, ampak morajo delavci, ki so prišli v železarno, opraviti delo tudi za tiste, ki so v bolniški in na dopustu. Seveda to večkrat privede tudi do ostrih besed in nezadovoljstva topilcev. Danes v obeh topilnicah delajo delavci iz vseh koncev Jugoslavije. Zato moramo biti delovodje še toliko bolj pazljivi, pravični in življenjski. Kljub temu, da smo pošteni, to lahko trdim zase, tudi na moji izmeni večkrat pride do nesoglasij,« je poudaril naš sogovornik.

Težki delovni pogoji, predvsem pa pomanjkanje delavcev so glavni vzroki za takšno fluktuacijo delavcev v TOZD jeklarna, saj osebni dohodki niso tako slabi, je menil tudi tov. Hermonko.

»Če bi imeli dovolj delavcev, verjetno pogoji dela ne bi toliko vplivali na počutje delavcev, pa tudi takšne fluktuacije ne bi imeli. Ker morajo naši topilci in delavci v livni jami opravljati delo za dva — tri, kar pa se jim pri plači bore malo pozna, ni čudno, da nezadovoljstvo naraste in doseže svoj vrhunec vsakega 15. v mesecu, ko delavci dobijo plačo. Še dobro, da je plačilni dan enkrat v mesecu, saj bi drugače bilo pri nas nevdržno stanje. Ne motijo me vprašanja delavcev, ko sprašujejo, zakaj niso zaslužili več, če so že morali delati tudi za druge. O teh odprtih vprašanjih ki niso od včeraj, ampak se v jeklarni z njimi srečujemo že leta, smo večkrat spregovorili tudi na seji OO ZKJ. Kljub sklepom in dogovorom komunistov se stanje do danes ni spremenilo.

Kot kaže, se nočemo zavedati sedanjega stanja v jeklarni, ki je 'srce' železarne. Vse premalo se zavedamo, če ne bo jekla, tudi za druge ne bo dela. Tega se premalo zavedamo mi, predvsem pa drugi. Rad bi bil optimist in prepričan, da bo morda že jutri topilec lažje in bolj zdravo zaslužil svoj kos kruha. Vendar kot kaže, tega še lep čas ne bo. Precej bo treba še postoriti, da bosta topilnici bolj privlačni. Nekaj se na tem že dela, vendar s polževo hitrostjo. Doslej sem govoril samo o naših težavah in problemih. Rad bi povedal tudi kaj pohvalnega, predvsem o napredku jeklarne, dobrem delu in počutju delavcev. Vendar v tem času ne najdem pravih besed. Rečem lahko samo to, da naši delavci kljub težavam, ki jih ni malo, delajo dobro in da bodo delali tudi v prihodnje tako. Mogoče bo več po-

hvalnega čez leto, dve, ko bo končana modernizacija obeh topilnic,« je še pripomnil tov. Hermonko.

»Z resnico na dan!« menijo pri industrijskih nožih

»Kot starega komunista me danes najbolj moti to, da nekaterim vodilnim delavcem ni prav, če komunist pove resnico in če na nepravilnosti opozarja. Da je res tako, se je pokazalo tudi pri sekretarju naše OO ZKS, ko je nedavno spregovoril za javnost o naših težavah. Takrat užaljenosti skoraj ni hotelo biti konec. Le komu naj bi danes, v teh zaostrenih gospodarskih časih, še koristilo prekrivanje dejanskega stanja? Mislim, da nikomur, pa vendar nekateri menijo drugače. Kakorkoli že, naj bo kdo užaljen ali ne, menim, da je prav, da komunisti spregovorimo tudi za javnost, če je treba o odprtih vprašanjih,« je uvodoma pripomnil **Ivan Vidovič**, voznik viličarja v TOZD industrijski noži, ki je član ZKJ od leta 1968.

Kljub dopustom, saj v TOZD industrijski noži v tem času dela le okrog 50 odstotkov delavcev, normalno potekata proizvodnja in politično delo.

»Na seji osnovne partijske organizacije, ki je bila kljub precejšnji odstotnosti sklepčna, smo komunisti predvsem razpravljali o priporočilih za boljše produktivnost dela in o pripravah na partijsko konferenco, ki bo septembra. Treba je reči, da si delavci, predvsem pa komunisti v teh poletnih mesecih nadvse prizadevamo, da proizvodnja ne trpi zaradi dopustov. Zavedamo se namreč, da izvoz ne pozna

letnih in zimskih mesecev, niti ne težav tozdvov. Zaradi dopustov pri nas nimamo prevelikih težav, saj tisti, ki smo doma, poskušamo ob prostih sobotah, nedeljah in z nadurnim delom (na ključnih strojih) delati tako, da proizvodnja nemoteno poteka. Seveda brez težav tudi pri nas ne gre. Tako se v tem času težave in nezadovoljstvo pojavlja predvsem zaradi prostorske stiske in slabe zračnosti v proizvodni hali, v kateri še vedno niso urejene klimatske naprave,« je dejal tov. Vidovič.

O težavah, ki jih predvsem imajo v oddelku krožnih žag, smo v Informativnem fužinarju že nekajkrat pisali. In kako je danes v tem oddelku, smo vprašali našega sogovornika.

»Kljub temu, da je bilo o proizvodnji krožnih žag doslej veliko napisanega in povedanega, se težave in ozka grla v proizvodnji ne odpravljajo. Poglejte, nedavno so družbenopolitične organizacije imele kar dva razgovora s predstavniki poslovnega odbora, na katerih smo ocenili sedanje stanje v tem oddelku, dogovorili pa smo se tudi za nekatere rešitve. Tako je bilo dogovorjeno in obljubljeno, da naj bi se ta oddelek preselil v halo TOZD orodjarne, kjer je že bil dodeljen prostor. Žal s selitvijo ni bilo nič, saj prostor že uporabljajo drugi.«

Ivan Vidovič je nato še spregovoril o tehnični in delovni disciplini ter o informiranju v železarni, predvsem pa v OO ZKS. Dejal je, da v TOZD industrijski noži kljub dobremu delu in gospodarjenju ne morejo biti povsem zadovoljni s tehnološko in delovno disciplino. Dogaja se namreč, da se še vedno preveč dela izmečka, to pa predvsem zaradi zastarelega strojnega parka in zato, ker se nekateri delavci premalo trudijo. Glede informiranja je menil, da imamo v železarni sicer dobro uveden sistem informiranja, pa se kljub temu tu in tam pojavljajo dezinformacije. Menil je, da so za tako stanje predvsem krivi komunisti in vo-

dilni delavci. Danes komunisti vse premalo skrbijo za lastno informiranje in izobraževanje. Tov. Vidovič je menil, da je premalo, če danes komunist prelista časopis in če gleda TV dnevnik. Ampak bi moral sproti skrbeti za svojo osveščenost, saj bo le tako kos vsem nalogam, ki jih ta čas ni malo. Predvsem pa bo močan proti tistim, ki tudi komuniste »zastrupljajo« z dezinformacijami. Sicer pa je ob koncu še menil, da se bo stanje na področju informiranja nedvomno izboljšalo z ustanovitvijo indok centra v ravnenski občini. Seveda, če bo ta dobival koristne informacije iz tozdvov, krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij.

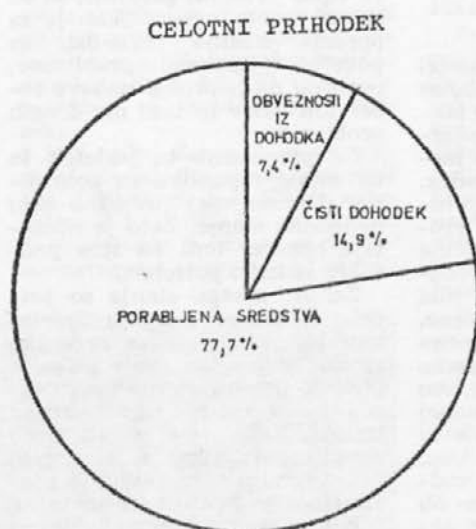
Z novo tovarno bo konec težav tudi v TOZD pnevmatični stroji

Brusilec **Anton Breznik** je član zveze komunistov od leta 1971, ko se je zaposlil v ravnenski železarni, TOZD pnevmatični stroji. Danes je član sekretariata OO ZKS, v kateri je zadolžen tudi za informiranje. Je predsednik OO ZSS, vodja delegacije za socialno skrbstvo, član komiteja za LODS na nivoju delovne organizacije, član izvršnega odbora OK SZDL Ravnne in še bi lahko naštevali.

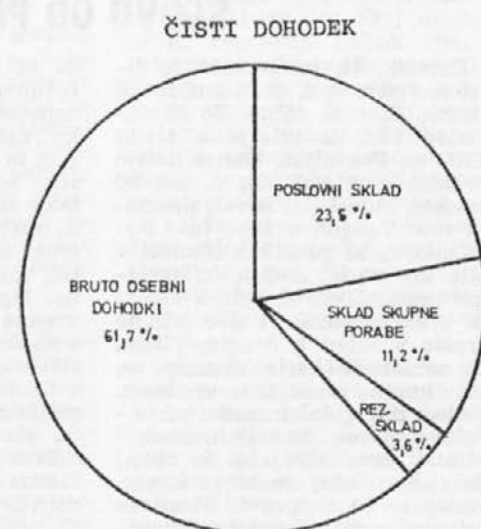
»V TOZD pnevmatični stroji sem pričel delati septembra 1971. leta, najprej kot vrtalec, pozneje pa sem napredoval v brusilca. Kmalu sem spoznal, da mi primanjkuje teoretičnega znanja. Zato sem najprej naredil kvalifikacijo za brusilca. Z izobraževanjem ob delu pa nisem prenehal. Tako sem se lani vpisal v delovodsko šolo strojne smeri. Kljub učenju, delu in družini sem med tem časom končal trimesečno politično šolo na Ravnah. Ves ta čas pa nisem zanemarjal političnega dela v tozdu in krajevni skupnosti,« je pripovedoval Anton Breznik.

Številne družbenopolitične funkcije, ki jih vestno opravlja tov. Breznik, so nedvomno dokaz zaupanja dobremu delavcu komunistu.

STRUKTURA DELITVE CELOTNEGA PRIHODKA IN ČISTEGA DOHODKA ZA ŽELEZARNO RAVNE ZA I. POLLETJE 1981 (BREZ TOZD ARMATURE)

	Mio din
CELOTNI PRIHODEK	5 440
PORABLJENA SREDSTVA	4 227
OBVEZNOSTI IZ DOHODKA	400
ČISTI DOHODEK	813

	Mio din
ČISTI DOHODEK	813
OSEBNI DOHODKI	502
POSLOVNI SKLAD	191
REZERVNI SKLAD	29
SKLAD SKUP. PORABE	91

Bodoči samoupravljalci

»Preden sem pričel delati v železarni, sem bil sprevodnik na avtobusu. Ze takrat sem imel pravičen odnos do ljudi. Mislim, da imam kot komunist pravičen odnos do sodelavcev tovarišev, saj drugače ne bi imel njihovega zaupanja. Da sem dosegel vse to, sem moral žrtvovati precej svojega prostega časa.«

»S katerimi odprtimi vprašanji se ta čas srečujete v pnevmatiki?«

»Se vedno je v našem tozdu največ nezadovoljstva in negodovanja zaradi zastarelega strojnega parka in utesnenih prostorov. Vse to pa vpliva na dobro počutje delavcev in na boljšo produktivnost dela. Kot kaže, bodo tudi za nas prišli lepši dnevi, saj so končno stekla dela pri gradnji nove tovarne pnevmatičnih strojev, ki bo obratovala z novo tehnologijo in opremo. Kdaj bo tovarna pričela obratovati, je v tem času težko reči. Kdajkoli že bo, ta dan vsi komaj pričakujemo. Zavedamo se namreč, da se bo šele takrat izboljšalo naše delo in da bomo lahko naredili mnogo več,« je zadovoljen dejal tov. Breznik.

V TOZD pnevmatični stroji zadnje čase ponovno ugotavljajo, da je v porastu bolniška. Ob tem pa je treba vedeti, da v tem tozdu dela že okrog 11 odstotkov delovnih invalidov, ki zaradi svoje bolezni morajo večkrat

k zdravniku. Nekoliko visokemu odstotku bolniške je treba pripisati tudi to, da imajo precej mladih delavk, ki prej ali slej postanejo mlade mamice. Tov. Breznik je še povedal, da so v preteklosti imeli tudi nekaj težav zaradi nekaterih delavcev, ki so bili preveč nagnjeni k alkoholu. Le z razumevanjem in voljo so tudi ta problem odpravili, tako da danes nimajo večjih težav z delovno disciplino.

Ob koncu našega razgovora je tovariš Breznik še spregovoril o informiranju, kateremu zadnje čase posvečajo tudi družbenopolitične organizacije nekoliko več pozornosti.

»Menim, da imamo v ravenski železarni dovolj pisnih informacij, pa kljub temu ugotavljamo neobveščeno. Še vedno se delegati moramo ukvarjati s preobširnimi in preveč strokovno napisanimi delegatskimi gradivi. Kot kaže, pri nas nimamo ljudi, ki bi jih znali napisati krajše. Sicer pa ta čas v pnevmatiki ugotavljamo nekoliko manj učinkovito in uspešno družbenopolitično in samoupravno delo kljub prizadevanju in želji družbenopolitičnih delavcev. Mislim, da je za tako stanje predvsem vzrok v neizpoljenih obljubah okrog gradnje nove tovarne,« je sklenil Anton Breznik.

Franc Rotar

SLOVO OD PIL

Četrtek, 16. julija 1981, je čisto navaden dan. Ob 6. uri zatuli sirena. Šiht se začne. To ni navaden šiht za pilarje v tozdu TRO na Prevaljah. Danes delajo zadnjič s pilami. Ob 6. uri 30 prideta zadnji pili iz rok peskalca tov. Vačuna v roke tov. Počotnikovi, ki ju očisti, namoči v olje ter osuši. Zadnji ju sprejme predelavec Čepelnik D., ki ju prekontrolira. Ti dve pili ne gresta v zaboj k drugim pilam, pa ne zaradi škarta, shranita se, saj imata muzejsko vrednost. Zadnji pili v dolgi zgodovini obdelave pil na Prevaljah. Peskač utihne, drugi stroji so že nekaj dni tihi. Sedaj je zares konec. Sedaj se še pospravi. Stroji se pripravijo za transport v Varvarin, kjer že gradijo novo tovarno pil, kamor bomo preselili naše stroje in naše znanje, ki se ga je v dolgoletnem delu veliko nabralo.

Začetki so bili skromni. Pred vojno je začel ročno delati pile privatnik Urbancelj. Po drugi svetovni vojni, 1947, je bila otvoritev nove tovarne pil na Prevaljah. Bila so obdobja, ko so bile pile zelo iskane, in zopet, ko prodaja ni in ni šla. Zato

so se začeli razvijati v smeri rezilnega orodja, ki ga danes uspešno delamo. Tako da se lahko zahvalimo delavcem pilarjem in pili za svoja delovna mesta, nove stroje in napredek, lažje delo. Namreč — pilarji niso imeli lahkega dela, ropot, vročina in velike velike količine pil, saj ena ni bila veliko vredna. Izgleda, da pila res ni bila vredna nič, pa ne zaradi cene, ampak zaradi njenega uradnega slovesa. Na tem izpitu so padle v tozdu, na čelu z vodstvom, vse politične organizacije, še posebej pa sindikat. Izjema je peščica delavcev, ki so zadnji delali pile. Izkazali so se in organizirali zadnji prevoz pil iz obrata točno ob 12. uri. Viličar, ves okrašen, zapelje skozi vrata, sirena tuli. Nekaj delavcev se zbere pred halo. Obratovodja ima kratek govor, nekajkrat se fotografirajo in vse je gotovo. V obeh starih delavcev si uzrl solzo in nekdo je rekel: »Ko dobiš lepo in novo stanovanje, ti je še vedno žal za starim.« Ozirali smo se okrog. Kje je oktet TRO, da zapoje katero, kje je pihalna godba? Ali jo res plačujemo samo za pogrebe (ni bil to nekakšen pogreb

pile?), kje je kakšen predstavnik železarn in občine? To so se spraševali prisotni delavci. Saj še vsi vedeli niso, da danes uradno prenehamo delati pile v tozdu TRO. Se je kdo vprašal, zakaj tako? Kje sta bila vodstvo in sindikat? Zakaj niso povabili naših upokojencev, ki so pilarno zgradili, pilo in naš znak TRO ponesli v svet? So tako malo vredni, da ne zaslužijo pogleda na zadnje pile, ki so jih ustvarjali vse življenje? Na negodovanje delavcev so ob pol dveh poklicali dolgoletnega direktorja

tov. Ažmana, ki je v pokoju. Bil je zelo vesel povabila in si je z zanimanjem ogledal vse naše nove stroje in proizvodnjo. Mislim, da bi si to zaslužili vsi upokojenci. Kar je storjeno, se ne da izbrisati iz src pilarjev, ki so živeli s pilo, in delček njihovega srca gre s stroji v pobrateno občino Varvarin.

Še spomin na pile. Vsak zaposlen v tozdu TRO je dobil spominsko garnituro petih pil, ki so jih — spet na pobudo delavcev — razdelili na ta dan.

H. Č.

»PNEVMATIKA JE STOPILA IZ BREZIMNOSTI«

Ta naslov v 13. št. Fužinarja ni realen in velja mogoče latentno za nepoznavalce v železarni Ravne. Avtorju članka ne moremo zameriti, ker ne pozna dovolj stanje o pnevmatiki.

Moramo pa povedati: »Pa še kako je znana pnevmatika Ravne v jugoslovanskem prostoru, toda na žalost bolj v negativnem smislu.« Saj je to bilo povedano tudi na posvetovanju.

Ze nekaj let je veliko govora na jugoslovanskem tržišču o pomanjkanju pnevmatike Ravne (rezervnih delov in kompletov) za rudarstvo, gradbeništvo ter drugo podobno industrijo. Za potrebe kovinsko predelovalne industrije pa smo večino izdelkov izločili iz programa. Ker je bilo dokazovano med drugim, da vsega ne zmremo izdelovati, vendar še vedno nismo zmogli pokriti jugoslovanskega tržišča s preostalim programom. Posledica tega je še velik uvoz potrebnih strojev in rezervnih delov, ne samo takih, ki jih ni v našem programu, temveč zelo veliko tudi iz našega programa.

Tako je leta 1978 Rudarski inštitut Tuzla izdelal analizo za severno vzhodno Bosno, ki je pokazala, da je samo v tem delu Bosne samo na dnevni kopih 15 tipov vrtnih garnitur, ki so skoraj vse iz uvoza. Tako je ta oprema strašno raznolika in povzroča ogromno problemov, posebno na področju nabave rezervnih delov in tudi niz drugih problemov.

Če prenesemo ta podatek še na ostale republike in pokrajine, dobimo vsaj približno zelo neugodno stanje. Zato je tipizacija opreme tudi na tem področju še kako potrebna.

Zaradi takega stanja so pričela nekatera podjetja izdelovati rezervne dele za ravenske stroje, najprej za svoje potrebe, pozneje pa so razširile proizvodnjo še za ostalo jugoslovansko tržišče. Nadalje so pričeli (tudi zaradi pomanjkanja rezervnih delov pnevmatike Ravne) s proizvodnjo v privatnem sektorju. Kljub temu železarna Ravne ni pokazala interesa za povečanje proizvodnje obstoječega programa niti za moderen trend.

To je splošna in znana jugoslovanska informacija in tu torej ne moremo govoriti o brezimnosti pnevmatike Ravne.

Avugst Knez, dipl. inž.

PRIPOMBA UREDNIŠTVA

Gornji članek med drugim navaja, da železarna Ravne »ni po-

kazala interesa za povečanje proizvodnje obstoječega programa niti za moderen trend.« To ne drži v celoti, kajti poslovodni odbor skupaj s strokovnimi delavci TOZD RPT, vodstvom TOZD pnevmatični stroji in z institucijami SRS razmišlja o konstruktivnem posodobitvenem proizvodnem in razvojnem sistemu teh proizvodov. Ne smemo tudi pozabiti, da so bili stiki med Atlasom Copco in železarno Ravne (in so še vedno) usmerjeni v uvedbo sodobnejših proizvodov bodisi pnevmatično vrtno udarne tehnike ali hidro vrtnalnice in ne nazadnje udarne tehnike.

Prizadevanj je torej precej, sadovi pa bodo znani v določenem času. Železarna pričakujmo od sestavljenega teama začetne rezultate še letos, za naprej pa nenehno delo strokovne ekipe, ki jo bomo osnovali.

POŽARNO VARSTVO V SLOVENSkih ŽELEZARNAH

Organizatorji požarnega varstva v Slovenskih železarnah se vedno bolj povezujejo. Na 2. posvetovanju so se sešli konec junija v Verigi Lesce, za jesen pa so se dogovorili za sestanek na Jesenicah. Železarna Ravne so zastopali tovariši Čegovnik, Krajnc in Vališer.

Predstavniki tovarn s tako sorodno proizvodnjo, kakršno imajo po eni strani železarji, po drugi pa predelovalci, so s pridom izmenjali izkušnje, sodelovanje v prihodnje pa vidijo pri usklajevanju delovnih prizadevanj za izboljšanje požarne varnosti.

Predvsem je nujno doseči pravilno uvrstitev požarne varnosti v organiziranih delovnih organizacijah, tako da bo povezana z ustreznimi službami. Domenjeno je bilo tudi, da bodo v prihodnje bolj vključevali mlade strokovnjake v svoje vrste. Skupna značilnost v tovarnah sozda je še premajhna skrb za skladišča nevarnih in škodljivih snovi. Tudi delavci, ki delajo na požarno nevarnih krajih, niso dovolj večji ravnanja z ročnimi gasilnimi aparati.

Na koncu posvetovanja je bilo predlagano, da bi organizirali srečanja gasilskih društev v okviru Slovenskih železarn, da bi se bolj spoznali in preizkusili znanje z različnimi oblikami tekmovanj.

(Vir: zapisnik 2. posvetovanja organizatorjev požarnega varstva)

PREJELI SMO:

Prehajanje na ekonomske stanarine

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Ravne nam je poslala daljši dopis. Čeprav kritično obravnava naš zapis v 14. št. Novic, ga zaradi dolžine objavljamo v Informativnem fužinarju.

Urednik

V Novicah št. 14 z dne 7. 7. 1981 smo zasledili informacijo o problematiki prehoda na ekonomske stanarine v občini Ravne na Koroškem, isto informacijo je 10. 7. 1981 podal radio Slovenj Gradec. Informacija je netočna, prav tako pa je bila razprava o tej problematiki na IO konferenci OO ZS železarnaravne napačno usmerjena.

Sicer je točna ugotovitev, da je treba spoštovati določila SaS o prehodu na ekonomske stanarine. Ta sporazum pa je mnogo širši in obravnava celotni izračun prehoda na ekonomske stanarine, in ne postavlja samo povišanja stanarin za 27,5%.

Kljub obravnavam v široki delegatski bazi, združenem delu in TOZD pred sprejemom SaS o prehodu na ekonomske stanarine ostajajo nejasnosti oz. trdovratno vztrajanje na nekem odstotku, za katerega smo v vseh razpravah povedali, da je spremenljiv in se bo spreminjal odvisno od razmer v posameznem letu.

V razpravi v delegatski bazi za skupščino samoupravne stanovanjske skupnosti (SSS) na začetku letošnjega leta je bilo v nasprotju s SaS o prehodu na ekonomske stanarine zopet izglasovano 27,5% povečanje.

Tudi ta razprava ni bila poslednja v verigi samoupravnega odločanja, temveč smo se ponovno srečali s problemom prehoda na ekonomske stanarine ob sprejemanju SaS o temeljih plana SSS za obdobje 1981-85. Z njim je prenehal veljati prvotni SaS o prehodu na ekonomske stanarine, njegove značilnosti pa so v SaS o temeljih plana povzete.

Ob razpravah o SaS o temeljih plana in njegovem I. aneksu v juniju so se zopet razvzele napačno usmerjene razprave, da želimo v tem letu ponovno povečati stanarine za 33,5%.

Letošnje stanarine so bile povečane s 1. 1. za 27,5% (čeprav bi jih morali skladno s SaS o prehodu na ekonomske stanarine povečati za 33,5%) in nihče ni po tem ponovno predlagal še enkratnega povišanja. Vsekakor pa bi to morali storiti, če bi hoteli spoštovati SaS o prehodu na ekonomske stanarine in če bi hoteli na

ekonomske stanarine preiti do konca leta 1985, ker smo s prehodom začeli prepozno (izredno dolge in nezainteresirane razprave v posameznih okoliščinah in s tem zavlačevanje).

1. Točna je ugotovitev, da so stanarine po občinah zelo različne. Samo ena občina je v Sloveniji letos le enkrat povečala stanarine, in to občina Kočevje za 56%. Ob tem je treba povedati še to, da je bila stanarina pred tem dokaj visoka (višja kot v občini Ravne, saj se obe izenačujeta šele po sedanjem povišanju; tudi cena m² novozgrajenega stanovanja je v obeh občinah skoraj enaka).

24 občin je povečalo stanarine že trikrat (prvič so razprave potekale hitreje, in so uspeli postopek speljati že v letu 1979), 32 občin pa doslej dvakrat.

Po primerjalnih podatkih ima najnižjo stanarino za enako stanovanje občina Jesenice, predvidoma pa bo imela tudi nizek odstotek povečanja v tem letu. Na drugi strani pa je iz podatkov razvidno, da je cena za m² novozgrajenega stanovanja dokaj visoka, kar kaže na veliko neskladje. Če bodo hoteli preiti na ekonomske stanarine, bodo morali proti koncu prehoda odstotek zviševati.

Najvišje stanarine so v občinah Kamnik in Grosuplje, kjer jih povečujejo od 43 do 49% oz. od 20 do 40% (višino izračunavamo vsako leto sorazmerno; na začetku večje povečanje, pozneje manjše).

2. Informacija, da v nekaterih občinah zaradi povečanih življenjskih stroškov letos stanarine ne bodo povečali, ni točna. Vse občine nameravajo povečati stanarine, odvisno od tega, kdaj so začele s prehodom. Stanarina bremeni OD poprečno s 7,4%, družinski dohodek pa s 4,1% (poprečni družinski dohodek zajema 1,8 OD zaposlenih, v tipičnih tri- in štiričlanskih družinah).

3. V občini Ravne so se stanarine doslej povečale dvakrat, in sicer prvič 1. 1. 1980, drugič 1. 1. 1981 in se bodo tretjič 1. 1. 1982 itd. za odstotek, ki bo izračunan in odvisen od cene m² novozgrajenega stanovanja in od rasti

OD za vsako leto posebej (skladno z občinskim odlokom in SaS o temeljih plana SSS občine Ravne za obdobje 1981-85).

4. Delegati železarnaravne bi morali vedeti, katere določbe so se v prejšnjem SaS o prehodu na ekonomske stanarine nanašale na ukrepe za znižanje cene m² stanovanja in za racionalnejšo graditev. Doslej nismo mogli na tem področju storiti ničesar drugega, kot dosledno spoštovati in izvajati družbeni dogovor o cenah stanovanj in na njegovi osnovi izdanih aktov (metodologija za ugotavljanje stroškov). V SSS smo to dosledno izvajali, in posledica tega je, da je po podatkih Zveze stanovanjskih skupnosti cena za m² našega stanovanja okoli 15.000 din (cene v Sloveniji se gibljejo od 17.000 do 22.000 din).

Pri uporabi metodologije in usklajevanja cen na koordinaciji pri SSS pa je strokovna služba SSS imela dokaj malo podpore, kadar je bilo dokazano, da posamezen graditelj do nekega parametra ni upravičen (koordinacija je sestavljena na delegatskem principu).

Še več, stanovanjska gradnja poteka v občini Ravne za trg, to pomeni, da so se kupci (DO, TOZD itd.) direktno povezovali z izvajalci in kupovali stanovanja, sklepali neustrezne pogodbe itd., izvajalci pa so gradili, kar jim je bilo naročeno. Vprašanje je, če je bilo naročilo pravilno, če je izhajalo iz dejanskih potreb ali le iz višjega kroga. Za ureditev tega je SSS poslala vsem TOZD in drugim vzorec pogodbe o nakupu stanovanj, usklajen z zakonom

o obligacijskih razmerjih, vendar se sklepajo še naprej pogodbe, ki jih pripravijo izvajalci.

5. Na ekonomsko stanarino je možno preiti ali s povečanjem cene za uporabo stanovanja ali, kot je navedeno, z drugimi ukrepi. Z njimi je prav gotovo mogoče vplivati na manjši dvig cene, vendar je tudi to pogojen z vrsto ukrepov, predvsem na področju industrije gradbenega materiala (tu so bile cene sproščene, in so jih oblikovali prosto na tržišču). Posledica tega so bile višje cene za m² stanovanja, na drugi strani pa višji stroški vzdrževanja.

Pripomba, da je ubrana najlažja pot — dvig cene — je nestrokovna in neumestna posebej za tiste delegate, ki so izglasovali prvotni SaS o prehodu na ekonomske stanarine, kajti s tem aktom so bili sprejeti ukrepi, ki jih tudi izvajamo. Zavedati pa se moramo, da je od stanarine odvisno, kako in koliko bomo vzdrževali stanovanjski fond, ki smo ga zgradili. Ustrezno vzdrževanje pa pomeni primerno bivanje ter zadovoljstvo stanovalca doma in na delovnem mestu.

6. Skupščina SSS je problemom gradbeništvu, urbanizmu in komunale posvetila vrsto razprav. Septembra 1980 je bila seja namenjena samo tem problemom, sklepi pa so bili posredovani IS skupščine občine Ravne. Upamo, da so delegati s sklepri teh zasedanj obvestili svojo bazo.

Tajnik SSS občine Ravne
Franc Zavodnik

UTRJEVANJE BRATSKIH VEZI IN STROKOVNEGA SODELOVANJA

IO OOS industrijski noži na strokovni ekskurziji

V juniju je IO OOS TOZD ind. noži ob 40-letnici vstaje naših narodov in narodnosti organiziral dvodnevno strokovno ekskurzijo v SR Bosno in Hercegovino, in sicer v tovarno papirja »Šipad — Ceplak« Prijeedor in tovarno strojev in livarno »Jelšingrad« Banjaluka.

Prvi dan smo si ogledali tovarno papirja, kjer uporabljajo naše izdelke oz. nože, in sicer: nože za sekistroj, rotacijske škarje za prečno rezanje papirja in trozernike. Ogledali smo si tudi linijo valjev za proizvodnjo papirja, kjer uporabljajo krožne in protinože, ter celotni postopek za izdelavo papirja. Preočili smo v mestecu Prnjavor v bližini Banjaluke.

Drugi dan smo prispeli v tovarno »Jelšingrad«, kjer so nas dočakali vodilni delavci in predstavniki DPO in predsednik delavskega sveta. Presenečeni smo bili nad gostoljubnim sprejemom. Ogledali smo si stroje, v katere vgrajujejo naše nože. Ponosni smo bili na priznanje tamkajšnjih delavcev, da so naši noži dobri ter zelo kvalitetno izdelani. Takšno priznanje potrošnika zelo dobro vpliva na proizvajalca. Tovarna je nova in lepo urejena, stroji in naprave so namenjeni za proizvodnjo hidravličnih in mehanskih škarij, stiskalnic in upogibnega orodja. Ob koncu obiska nas je direktor seznanil z nastankom in razvojem podjetja, posebej pa je še izrazil zadovoljstvo, da smo jih obiskali kot dolgoletne poslovne partnerje. V našem imenu se je

za gostoljubni sprejem zahvalil ravnatelj TOZD ind. noži tov. Alojz Knez in gostitelje povabil, naj nas obiščejo in si ogledajo našo tovarno, kar so z zadovoljstvom sprejeli.

Ob tej priložnosti smo si ogledali tudi legendarno Kozaro, muzej in veličastni spomenik, ter spomenik nad Banjaluko »Hašit-lac«. Razlaga zgodovine Kozare je na nas, ki smo ta kraj obiskali prvič, napravila globok vtis. Iz pripovedovanja vodiča smo izvedeli za pomen spomenika, koliko otrok, mater in žena ter borev je izgubilo življenje itd. Oba spomenika vzbujata spoštovanje do padlih za svobodo naših narodov in narodnosti. Predstavljalni smo si, kakšne grozote so doživljali v času vojne tamkajšnji prebivalci. Prepričan sem, da se vsak obiskovalec teh zgodovinskih obeležij zgrozi nad grozodejstvi zadnje vojne.

Upamo, da se je sleherni med nami zavedal, kako pomembno je v naši domovini utrjevati bratstvo in enotnost vseh narodov in narodnosti. Prepričan sem, da smo s svojim obiskom pripomogli k utrjevanju bratstva in enotnosti. Poleg prijateljskih stikov smo med drugim razširili tudi poslovno sodelovanje, kar je obojestransko koristno. Okoli polnoči smo se zadovoljni vrnili domov, prepričani, da smo združili koristno s prijetnim.

Družbenemu standardu oz. tov. Pavšetovi se zahvaljujemo za vsestransko pomoč pri organizaciji in izvedbi strokovne ekskurzije.

Predsednik IO OOS TOZD
ind. noži Janko Peter

»Tuneli«

Iz naših krajev

KS MEŽICA:

UREDILI BODO DVA MUZEJA

»Na skupščini krajevne skupnosti, ki bo predvidoma septembra, bo beseda predvsem o izvrševanju programa krajevne skupnosti. V Mežici namreč ugotavljamo, da na nekaterih področjih dela zaostajajo. Tako to velja za gradnjo nove pokrite avtobusne postaje in postajališče, saj je naš kraj edini v občini, ki nima pokrite avtobusne postaje in postajališče. O teh in še nekaterih drugih odprtih vprašanjih smo doslej že spregovorili tudi na svetu KS,« je uvodoma dejal Ernest Logar, predsednik skupščine KS.

Kariclova hiša

Povejmo, da je prevaljski Stavbenik že pred nekaj meseci v centru Mežice ogradil prostor, kjer naj bi zrastle nova avtobusna postaja, vendar dela še vedno niso stekla. Nič bolj elastičen ni Stavbenik pri gradnji stanovanjskih blokov. Mežičani pravijo, da Stavbenik, vsaj pri njih ni zmožen zgraditi novih stanovanj prej, kot v dveh letih.

Sicer pa so že stekle priprave za zbiranje gradiva o razvoju rudnika in kraja. Mežiška krajevna skupnost bo namreč v bližnji prihodnosti (ko bo dobila ustrezne prostore) uredila etnografski muzej. Da bi zbiranje zgodovinskega materiala in drugih predmetov hitreje steklo, bo KS jeseni imenovala posebno delovno skupino, ki bo zbrala, pripravila in uredila zgodovinske zapise in predmete (minerale, razna orodja in drugo). Za ureditev tega muzeja je pri krajevni skupnosti in rudniku veliko zanimanja, saj je to veliko dežičine, ki je sedaj več ali manj zaprta in ni na vpogled krajanom in turistom.

Kljub temu da »Kariclova bajta« v centru Mežice velja za eno najstarejših v Mežiški dolini in da jo je zob časa že močno načel, za adaptacijo doslej ni bilo dovolj sredstev.

Mežičani se upravičeno bojijo, da se bo bajta prej porušila, preden bo krajevni skupnosti uspelo zbrati sredstva za adaptacijo. Sicer pa nameravajo v njej urediti muzej, ki bi prikazoval delo in življenje nekdanjih mežiških fužinarjev.

KS RAVNE NA KOROŠKEM:

KS BO SKRČILA SVOJ PROGRAM

Potem ko je temeljna delegacija ravenske krajevne skupnosti posredovala skupščini občine pobudo, da se naj staro ravensko letno kopališče ne bi porušilo, dokler ne bo zgrajeno novo, je tak sklep sprejela tudi SO Ravne.

Na zadnji seji sveta krajevne skupnosti, ki je bila pred dopusti, je bil predvsem obravnavan finančni načrt KS za drugo polletje. Pri ravenski krajevni skupnosti, ki je bila pred dopusti, je bil predvsem obravnavan finančni načrt KS za drugo polletje. Pri ravenski krajevni skupnosti ugotavljajo, da bodo zaradi pomanjkanja sredstev primorani skržiti svoj program dela na področju komunalne ureditve. Tako letos ne bo urejen vodovod do parka OF na Navrškem vrhu, kljub temu, da bi mladi precej dela opravili udarniško. Dogovorili so se, da naj bi vodovod financirala SKIS in TOZD družbeni standard, saj ta park predvsem obiskujejo delavci ravske železarne, je dejal Ivan Žuncko, predsednik sveta KS.

KS ČRNA NA KOROŠKEM:

TEKMOVANJE ZA NAJBOLJ UREJEN KRAJ V SLOVENIJI

Tako kot mnoga turistična in prosvetna društva po Sloveniji se je tudi črnjansko letos vključilo v tekmovanje za najbolj urejeni kraj v Sloveniji.

»Že kmalu spomladi je naše turistično društvo pozvalo vse kra-

Smetišče na Lokovici

jane, naj v svojem okolju poskrbijo za čistočo in red ter za čim lepši videz svojih in družbenih stanovanjskih hiš,« je povedal Franc Stakne, častni predsednik turističnega društva Črna. »Urejenost Črne in drugih zaselkov si je pred časom že ogledala naša komisija in ugotovila, da ponekod še ni vse tako čisto in urejeno, kot naj bi bilo. Zato smo ponovno pozvali vse krajanje, naj še dodatno poskrbijo za čistočo, saj si bo urejenost našega kraja že avgusta ogledala in ocenila posebna komisija pri Turistični zvezi Slovenije. Kakšno mesto bomo v letošnjem tekmovanju dosegli Črnjani, je v tem času težko reči, saj je v Sloveniji precej lepih in urejenih krajev. Pričakujemo, da bo Črna s sedanjo urejenostjo in lepoto dosegla eno boljših mest, predvsem pa, da bo tudi v prihodnje urejena in privlačna.«

KS LEŠE:

NOVE PRIDOBITVE OB KRAJEVNEM PRAZNIKU

Potem ko so junija na Lešah premestili vodovod za naselje Nove bajte, so prve dni julija končno stekla dela pri ureditvi ceste iz centra Leš do novih bajt v dolžini 320 metrov. Že te dni naj bi to cesto tudi asfaltirali, je

povedal Gregor Burjak, tajnik KS.

Lešani so 17. julija po nekajmesečni zamudi končno dobili novo telefonsko linijo iz Prevalj, ki bo omogočila 80 priključkov. KS je že pred časom zbrala zainteresente za telefon, ki pa ga bodo dobili šele septembra, ko bodo monterji PTT podjetja iz Maribora in vojaki končali dela pri ureditvi linije do 11 leških kmetij.

Julija je KS Leše končno uspelo urediti oz. pridobiti zemljišče za novi montažni otroški vrtec. Te dni pa se bodo na Lešah že tudi sestali predstavniki KS občine Ravne in Marlesa ter preučili načrt zanj. Lešani si nadvse prizadevajo, da bi temeljni kamen za novi vrtec položili še letos, tako da bi lahko gradnja nemoteno stekla prihodnje leto.

Spomin na dni, ko je okupator leta 1941 odpeljal pet leških fantov najprej v taborišče v Begunjah in nato v Dachau, od koder se je vrnil samo eden, Lešani vsako leto 22. julija praznujejo svoj krajevni praznik. Tudi letos so se zbrali pred spomenikom NOB, kjer je potekal kulturni program, v katerem so sodelovali člani KUD Leše in pihalni orkester Svobode Prevalje. Letošnji krajevni praznik so Lešani proslavili še posebno svečano, saj so svojemu namenu predali novo športno igrišče in telefonsko linijo.

F. Rotar

Z D R A V J E

MOČNO ZNOJENJE NOG

Vzroka prekomernega znojenja nog ni mogoče vedno ugotoviti, gotovo pa je, da na to vpliva delovanje žlez in živcev. Na stopalu imamo razmeroma veliko znojnic. Te žleze v precej primerih stalno izločajo prevelike količine znoja, pri drugih osebah pa je zopet povečano izločanje znoja občasno (ob vznemirjenju, ob strahu, dolgotrajnem stanju itd.). Če se prekomerno znojenje nog zdravi že od mladosti in če se noge navadijo na dobro nego, se lahko to stanje pozdravi v enem letu.

Redkeje je vzrok prekomernemu znojenju rok in nog slabokrvnost, vendar, ko pozdravimo osnovno bolezen, preneha tudi znojenje.

Ponekod je pojav znojenja povezan z ravnimi ali spuščeni stopalom ali z razširjenimi venami. V teh primerih gre za spremembo v prekrvavljenost stopal. Tudi stopala, občutljiva na mraz, izločajo več znoja.

Neugodnosti zaradi znojenja

Pretirano znojenje rok je neugodno pri delu z različnimi predmeti, pri rokovanju itd., vendar se znoj na zraku hitro posuši.

Drugače je s stopalom, ki je običajno obuto. Nogavica samo deloma vpije višek znoja. Tudi če znoj izhlapi, se nogavice in čevlji ne morejo takoj prezračiti. Zaradi delovanja bakterij znoj razpada, pri tem pa se razvije neugoden zadah. Koža na nogah se često nadraži in vname.

Ko žleze izločijo znoj, le-ta nima nobenega duha. Vzrok neprijetnemu zadahu so kisle mastne snovi, ki nastajajo z razpadanjem in vrenjem znoja zaradi delovanja bakterij. Če se znoj dalj časa zadržuje na koži, se koža vname, kar čestokrat opažamo med prsti na nogah. Nadražena koža in pritisk obuvala je vzrok vnetij, koža poka in krvavi, spremlja pa jo srbež in bolečine.

Utrjevanje tkiv stopala

Da bi se težave odstranile ali vsaj zmanjšale, je treba najprej

nekaj storiti proti ravnim ali spu-
ščenim stopalom, npr. nositi dobro
prilagojene vložke. Tkivo stopala
se jača tudi z masažo in aktivno
gimnastiko. Potrebna je tudi paz-
ljivost pri izbiri obuval in noga-
vic. Namesto čevljev je boljše no-
siti sandale ali izrezane platnene
čevlje. Tkivo stopala se jača tudi
s hojo z bosimi nogami po pesku
ali livadi.

Nogavice se menjajo vsak dan,
po potrebi tudi večkrat dnevno,
kajti samo na tak način ostane iz-
ločeni znoj čist in ne draži kože.

Nožne kopeli in puder

Zelo koristne so izmenične kope-
li nog (topla kopel in hladno
polivanje). Dobra je tudi hladna
kopel in drgnjenje stopal z brisa-
čo. Po prhi se stopala in prsti (po-
sebnost predelati med prsti!) natrejo
z 1% salicilnim špiritom ali 1%
raztopino formaldehida. Osebe z

zelo občutljivo kožo naj formal-
dehida ne uporabljajo! Kožo stop-
ala krepijo tudi druge alkoholne
raztopine.

Pred oblačenjem nogavic se sto-
palo in prsti ter notranja stran
nogavic napudrajo. Pudru se lah-
ko dodajo male količine borove
kisline, salicilne kisline ali druge
kemikalije. Puder vpija del zno-
ja, dodatna sredstva za dezinfek-
cijo pa preprečujejo razpadanje
znoja. Močnih dezinfekcijskih pre-
paratov ne smemo uporabljati, ni-
ti ne v velikih količinah. V novejšem
času so pudru za noge dodani
tudi antibiotiki.

Če se na koži stopala pojavijo
znaki vnetja, si umivamo noge v
prekuhanih kamilicah. Že naj-
manjše spremembe pazljivo zdravi-
mo in čisto prevežemo. Tako
preprečimo težjo okužbo.

Referat za zdr. vzgojo

KULTURA

KULTURA KOT SREDSTVO SPORAZUMEVANJA

Zadnja desetletja dobiva pojem
»kultura« v družboslovju nov po-
men. Oddaljuje se namreč od
skupnega imenovalca za glasbe-
no, dramsko, likovno, baletno in
literarno ustvarjalnost in je dosti
bližji predstavam, ki se zbudijo v
nas, kadar slišimo oznako »stare
kulture«. Takrat namreč v duhu
oživi preteklost nekega naroda
kot celota, od arhitekture do ke-
ramike, od obredov, do običajev
in noš.

Prav to pa, namreč, kako
ljudje v posameznih delih sveta
živijo, kakšne navade so ustvari-
li, kakšno je njihovo družabno
življenje itn., zadnji čas vneto
raziskujejo ne le narodopisci (et-
nologji), ampak tudi psihologi in
jezikoslovci pa sociologi. Pri tem
radi segajo po izsledkih drug dru-
gega ter jih s pridom uporabljajo.

Seveda ni mogoče (nemara ne
bi bilo niti smiselno) na kratko
obnoviti nobenega od tako skon-
struiranih sistemov. »Kultura kot
sredstvo sporazumevanja«, ki je
del teh prizadevanj, pa se zdi tudi
za našo vsakdanjost dovolj
vabljiva téma, da jo v grobem
skiciramo.

E. Hall v svoji knjigi »Nemi
jezik« postavi naslednjo trditve:

JULIJA LE DVA POROČEVALCA

Dopustniški čas se pozna tudi
pri Poročevalcih. Julija sta izšla
samo dva.

Pravilnik o priznanjih, št. 29, je
bil kot osnutek podan že v Poro-
čevalcu 16/81, zdaj pa so ga iz-
dali kot predlog s komentarji in
odgovori na nekatera vprašanja
iz dosedanje razprave. Razprava
je namreč dala veliko spodbud in
pripomb, tako da je predlog prav-
ilnika bistveno spremenjen.

Poročevalec št. 30 z rezultati po-
slovanja za 1. polletje 1981 naj-
prej pojasni postopek spreminja-
nja rezultatov, nato pa nas sez-
nani z njimi. Natisnili so ga v
950 izvodih.

»Kultura je matrica (model), mi
pa njeni odliki.«

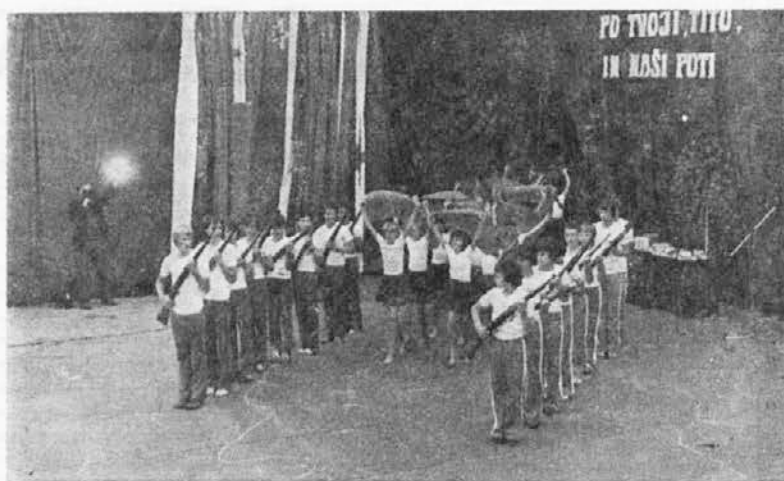
Če pristanemo na tako široko
pojmovanje kulture, kot smo ga
opisali zgoraj, ni težko slediti mi-
sli, da torej kultura v marsičem
vodi in usmerja naše vsakdanje
življenje, ne da bi se mi tega za-
vedali oziroma ne zavedamo se
tega, dokler ostajamo znotraj
lastnega kulturnega kroga, npr. v
občini, krajini, delno v republiki.
Močno pa se pokažejo razlike, če
odpotujemo v katero od južnih
republik, v Italijo ali še dalje.
Govoriti o kulturi se torej pravi
govoriti o ljudeh, to pa spet po-
meni obravnavati njihove dejavnosti.

Poglejmo, katera področja se
zdiijo Hallu tako pomembna, da
ločijo kulturo od kulture. Na prvo
mesto postavlja JEZIK, ki je got-
ovo eno najvažnejših sredstev
sporočanja. Sledijo različne vrste
ZDRUŽB, od družinskih do poli-
tičnih, poklicnih, delovnih, inter-
resnih itn. SUBSISTENCA (ob-
stajanje skozi sebe ali zase) po-
meni avtorju npr. osebni odnos do
tega, kaj je komu »pod čast«, kaj
ne. Američan menda brez pomi-
sleka prime za izvijač in kleščo,
če je treba, medtem ko pri neka-
terih narodih velja sleherno ro-
čno delo kot nekaj manjvrednega.

Da je vse, kar obseže pojem
DVOSPOLNOST, od naroda do
naroda močno različno, je prav
gotovo res; npr. kako se kje spo-
znava in zblizuje fantje in de-
kleta, kaj se jim zdi pri tem nor-
malno, kaj ne, itn.

Tudi o TERITORIALNOSTI so
pojmovanja precej drugačna pri
nas kot pri sosedih onkraj meje.
Koliko npr. velja »lastno dvori-
šče« in zasebna posest pri nas, ko-
liko pri njih. Spomnimo se, kako
točno imajo razdeljene revirje
npr. lovci, kako razne »klape«. Koli-
ko nevidnih mej prestopamo
vsak dan — od stanovanjskih do
državnih.

ČAS je naslednja pomembna
razločevalna kategorija. Rojen
sem npr. v 30. letih, zato mi je
moja generacija bližja od drugih.
Odmaknjeni so mi starši, včasih
teže razumem mišljenje in vede-

S svečane akademije ob koncu šolskega leta na OŠ Koroški jeklarji

nje mladih itn. Seveda spada sem
tudi (ne)upoštevanje pojma »toč-
nost«, zapravljanje časa itn. Neko
pleme na tihomorskem otoku baje
ne loči preteklosti od sedanosti,
ampak je zanj vse samo seda-
njost, neko drugo menda v svo-
jem jeziku nima besed »pozno« in
»čakanje«.

UCENJE je domala enako važ-
na sestavina kulture kot jezik.
Učimo se od rojstva do smrti. To
je mehanizem sprejemanja in
hranjenja podatkov, ki jih nato
s pomočjo jezika posredujemo
drugim iz roda v rod. V grobem
bi morda lahko celo rekli, da se
v načinih učenja oziroma v tem,
kakšen pomen pripisujemo uče-
nju, kaže vsa kultura, saj je kul-
tura »priučeno in skupno obna-
šanje«.

IGRA, OBRAMBA (sem spada-
jo verstva, zdravstvo in bojeva-
nje) in EKSPLOATACIJA (npr.
denarnišтво, transport itn.) za-

ključujejo seznam Hallovih kate-
gorij kulture.

Sprejmimo te trditve, zavrni-
mo jih, polemizirajmo z njimi. Da je
kultura kompleks dejavnosti, ki
se mnogokratno prepletajo od
davnih preteklosti do danes, je res.
Da sta nam razvoj jezika in teh-
nologije omogočila akumulacijo
znanja, je bržčas tudi res.

In kako je s tako razumljeno
»kulturo kot sredstvo sporazume-
vanja«?

Svet je vsak dan manjši. Danes
živimo in delamo drug ob drug-
gem pripadniki različnih narodov
in narodnosti. Lepo je, če spozna-
vamo pesmi, plese in igre drug
drugega. Za vsak dan koristno pa
utegne biti, če poleg tega posku-
šamo spoznavati še pojmovanje
naštetih (in morda nenaštetih) ka-
tegorij kulture. Izognili se bomo
marsikateremu nesporazumu in
človeško bomo bogatejši.

Marjan Kolar

UDELEŽENCI SLIKARSKE KOLONIJE SO NAŠI GOSTJE

Slikarska kolonija (letos bo
že dvanajsta po vrsti) je bila sa-
moupravno sprejeta in potrjena
od DS železarne Ravne; ima svoj
statut, pravilnik in svet.

Sredstva zanjo gredo iz SSP
prek TOZD družbeni standard,
vodi pa jo sekretar svetov tov.
Franc Boštjan.

Do udeležencev kolonije se
obnašajmo dostojno in vljudno,
saj smo jih sami povabili, in so
naši gostje. Umetniki niso prišli
k nam zato, da bi se obnje obre-
gali z raznimi pripombami. Če
se kdo s kolonijo ne strinja, naj
ne stresa slabe volje na slikarja
ali pa na sekretarja sveta sli-
karske kolonije. Udeleženci ko-
lonije nas v času dela na Rav-
nah spoznajo v dobri in v slabi
luči.

Slikarska kolonija je stvar ce-
lotnega kolektiva železarne Rav-
ne, je pa tudi dodatno delo in
breme za tistega, ki jo vodi. Za
to delo ni nihče v železarni po-
sebej plačan. Kolonija tudi ni
zabava posameznikov. Če smo
slikarsko kolonijo sprejeli za
svojo, imejmo do nje pravilen
odnos, prav tako pa tudi do
razstave slikarske kolonije, ki
bi si jo lahko ogledalo več že-
lezarjev.

FORMA VIVA '81

Po daljšem premoru bo letos
na Ravnah spet mednarodni ki-
parski simpozij Forma viva.
Trajal bo od 1. do 31. avgu-
sta 1981, udeležili pa se ga bodo
predvidoma:

Thomas A. Lindsey, ZDA
I. Tumarkin, Izrael
Milena Braniselj in Zvonimir
Kamenar, SFRJ.

O Formi vivi bomo še pisali.

PREGOVORI IN REKI NA SLOVENSKEM

Čas ozdravi vse bolečine.

Božji mlini meljejo počasi, a go-
tovo.

Dandanes nimajo ljudje ne ve-
sti ne masti.

Hudobni ljudje delajo hude
čase.

Jutri ne bomo več to, kar smo
bili in smo.

Kasno vstati in rano jesti ni
mogoče.

Kdor dolgo obeta, ne stori rad,
ali ne more.

REKREACIJA IN ŠPORT

PLAVANJE

18. in 19. 7. 1981 je Fužinar v finalu tekmovanja za pokal Plavalne zveze Jugoslavije, ki je bilo v Beogradu, med osmimi moštvi osvojil 6. mesto. Kdor ve, kako hitro so morali Ravenčani pomladiti svoje ekipe, ve tudi, da je bila že uvrstitev v finale uspeh, še bolj pa doseženo mesto.

25. in 26. 7. 1981 je bilo v Ljubljani državno mladinsko prvenstvo. Na njem je osvojil dva naslova prvaka Pesičer na 100 m in 200 m hrbtno, Cesnikova na 100 m hrbtno, Kosova na 200 m delfin in ženska štafeta 4 x 100 m mešano, ki je dosegla tudi nov absolutni republiški rekord — 4,50,75.

Druga mesta so osvojili: Ambrož na 100 m in 200 m hrbtno, Cesnikova na 200 m hrbtno in Kosova na 400 m mešano.

Tretji so bili Sovinčeva na 100 m prsno, Sovinc na 100 m prsno, Cesnikova na 100 m kravl in ženska štafeta 4 x 100 m kravl.

25. 7. 1981 je bil v Trbovljah Lučkin memorial za najmlajše. Na 100 m prsno sta dosegla Pešlova in Pesjak tretji mesti, na 100 m hrbtno pa je bila Mattersdorferjeva druga.

zraka, lepega razgleda in dobre volje. Kljub temu, da je še vse preveč »plehnatih« planincev, ki jim ne gre v račun, da se ne morejo na vrh Gore zapeljati, se ta miselnost počasi, pa gotovo ruši. Tudi sicer je vse več ljudi, ki se začenjajo ukvarjati z rekreativnimi igrami in ki se že uspejo odtrgati od dela in televizorja.

Prizadevanja za večji in lepši dom so se začela vidno kazati lani, ko so bila opravljena pripravljala dela in betonirani temelji. Težav pa pri izvedbi celotne akcije ni malo. Zagotoviti dovolj denarja za tako gradnjo in za takega investitorja, kot je planinsko društvo, ni kar tako.

Viri financiranja so sicer različni. Lani smo si vsaj v železarni veliko obetali od samoupravnega sporazuma, s katerim bi odstopili za 200 starih milijonov obveznic federacije za ureditev rekreacijskega centra v Triglavskem pogorju. Od tega bi nato polovico — torej 100 milijonov — vrnili za dograditev koč na Uršlji gori.

Na žalost pa se je našlo med našimi delavci kar precej demagogov in drugih »ta pametnih«, ki jim je ljubše, če obveznice v ne-

tekalo v redu. Tudi interes drugih za nedeljsko prostovoljno delo se v primerjavi z lanskim letom veča, kar je pokazala zadnja akcija in kar je tudi normalno, ko so rezultati vse bolj vidni.

O tem, kako vse skupaj izgleda, ne bomo pisali. Kogar bolj zanima, si lahko gradbišče od bližje ogleda. Zagotovljeno je še nekaj polavtomatskih krampov.

Na svidenje na Gori!

J. Dežman

POSREČEN PIKNIK UPOKOJENCEV

Društvo upokojencev Ravne je 14. julija 1981 za svoje člane pripravilo prvi letošnji piknik na Navrškem vrhu. Zaradi slabega vremena se je piknik prestavil za tri dni.

Ob lepem vremenu se je v petek pred domom upokojencev zbralo nad 150 upokojenk in upokojencev. Od tam jih je ob 9. uri odpeljal na Navrški vrh poseben avtobus. Že pred domom in tudi na vrhu je s svojo harmoniko skrbel za zabavo Pepi Čekon.

Na Navrškem vrhu se je tega dne peklo na žaru, da je dišalo daleč naokoli, pa tudi pijača se je točila. Razpoloženje med upokojenci je bilo na višku. Pa tudi zaplesali so naši upokojenci.

Ta način zabave prija upokojencem, pa je zaželeno, da bi se še večkrat tako zabavali.

V poznih popoldanskih urah so se vsi skupaj zopet zadovoljni odpeljali z avtobusom domov.

Ervin Wlodyga

POUČEN IZLET UPOKOJENCEV NA GORENJSKO IN PRIMORSKO

Društvo upokojencev Ravne je pripravilo 16. julija svojim članom zanimiv in poučen izlet po Gorenjski in Primorski.

Petdeset udeležencev se je tega dne v zgodnjih jutranjih urah odpeljalo z avtobusom izpred doma upokojencev na Ravnah.

Prvi postanek je bil na Vranskem, nato na Brezjah, naslednja postaja je bila Planica. Z velikim zanimanjem smo si vsi udeleženci ogledali velikanko ter občudovali lepote naših gora okoli doline Tamar. Nismo si mogli predstavljati velikosti skalkalice, kljub temu, da je marsikateri od nas na malih zaslonih zasledoval skoke ter se navduševal nad predrznostjo in korajžo mladih ljudi, ko so se spuščali čez te ogromne naprave. Pot smo nadaljevali preko Kranjske gore na Vršič. Tudi tu smo imeli daljši postanek za občudovanje lepote naših gora ter se naužili svežega zraka. Naše potovanje smo nadaljevali po drugi strani mimo Kugyjevga spomenika v dolino Soče. Čudovite so bile barve naše najčistejše reke Soče, katere tok nas je še dolgo spremljal. V Kobarihu, kjer smo imeli tudi kosilo,

Sestriska skrb

Ho-ruk!

V mladinsko in člansko reprezentanco Jugoslavije za nastope na balkaniadi so se uvrstili: Miran in Marta Kos, Andreja Cesnik, Erika Sovinc in Sandi Ambrož.

PLOŠČA NA GORI JE GOTOVA

Dan vstaje slovenskega naroda smo različno preživeli in proslavili; 41 planincev in drugih ljubiteljev planin s Prevalj, Raven in drugih koncev Mežiške doline s prostovoljnimi — udarniškim delom pri betoniranju druge plošče prizidka doma na Uršlji gori.

Planinsko društvo Prevalje si že nekaj let prizadeva, da bi koč na Gori obnovilo (predvsem pa razširilo). Pridobitev novih prostorov je že skrajna nuja.

Po večjem upadu zanimanja za planinarjenje in naravo nasploh pred kakimi desetimi — petnajstimi leti se zadnja leta spet veča število ljubiteljev miru, čistega

kaj letih vzame hudič (beri: inflacija). Taki so kljub vsej propagandni akciji uspeli, da še drugi ponovljeni referendum v nekaterih tozidih ni uspel, kot bi lahko.

Tako smo sedaj na ta način zbrali skupno le 74 starih milijonov. Polovico bi šlo za Goro, na žalost pa bodo obveznice menda vnovčene šele drugo leto.

Kot že rečeno, ta sredstva sicer niso primarni vir. Omenili smo zadevo le kot šolski primer kratkovidnosti, ali kot je pred časom nekdo v železarni dejal: »Kako se ti izmuzne, fertig' delo.«

Poleg denarnih so tudi druge težave. Graditi na planini ni isto kot v dolini. Prevoz je drag in težaven, cementa ni in še in še.

Kljub temu in kljub vsemu pa koč raste. Zlasti po zaslugi nekaterih zagnancev, ki so opravili nešteto delovnih in neplačanih ur ali dni ter se drugače angažirali, da bi bilo delo, in kar je z delom v zvezi, dobro organizirano in bi po-

smo se ustavili za dve uri. Popoldne smo naše potovanje nadaljevali skozi Cerknjo ter si nato ogledali bolnico Franjo. Z nami je bilo tudi precej borcev, ki so z drugimi občudovali drznost, iznajdljivost in tudi trpljenje tistih, ki so postavili to edinstveno bolnišnico. Pa tudi ranjenci niso imeli razkošnosti in udobja ter raznih zdravil, ki jih nudijo bolnišnice v mirnem času.

V poznih popoldanskih urah smo zapustili zadnjo postajo našega enodnevnega izleta ter se, kljub precejšnji utrujenosti, zadovoljni ponoči vračali domov.

E. Wlodyga

PREGOVORI IN REKI NA SLOVENSKEM

Bodi vragu dober, s peklom ti poplača.

Kdor je sebi hud, komu bo dober?

Kdor ni užil žalosti, ne ve ceniti veselja.

Ljubezen zadušena, še ni pogášena.

Majhen tič — velik krič.

Modri nosi jezik v srcu, nespartmetni pa srce na jeziku.

Največji slepci bi radi vidce vodili.

Nisem tako bogat, da bi poceni kupoval.

KADROVSKA GIBANJA

TOZD - DEL. SKUPNOST	SKLENIILI DEL. RAZMEREJE			SKUPAJ	FLUKTUACIJA				SKUPAJ	PLAN. ŠTEV. DEL.	DEJ. ŠTEV.	% ZAP. INVAL.	ŠTEV. v post. IK	ŠTEV. PRAKT. AVGUSTA
	IZ JLA	IZ ŠOLE	DRUGO		ODPOVED	BREZ ODPOV.	JLA	DRUGO						
JEKLARNA		1	2	3	2	2	3		7	357	344	13,5	9	9
JEKLOLIVARNA			3	3	6	2		1	3	509	519	12,11	23	49
VALJARNA	1	4	4	9	2	1		1	4	434	440	11,81	20	6
KOVAČNICA	2	1	1	4			3		3	278	271	11,52	3	10
JEKLOVLEK			1	1			1		1	104	98	16,83	2	7
KALILNICA										53	51	14,30	1	2
STROJI IN DELI	4	6	6	16	1	1	3	1	6	480	478	8,78	6	17
INDUSTR. NOŽI	1	2		3			1		1	205	203	13,00	3	12
PNEVM. STROJI	1	1		2			1	1	2	202	192	12,5	8	15
VZMETARNA			1	1		1			1	142	128	10,0	4	6
BEZALNO ORODJE	1		1	2	2	1			1	295	288	7,29	4	7
ENERGIJA	1				2				2	110	109	5,36		
E T S	2	2		4						204	207	4,34		13
S G V		2	1	3	4			2	6	436	413	7,20	1	19
TRANSPORT	1		1	2				1	1	113	113	2,68	2	1
P I I										50	40	4,08		7
R P T	1	3	4	8			2		2	226	236	12,71	2	15
ORODJARNA			1	1						66	65	1,53	1	2
KOMERCIALA	1		2	3			3	1	4	255	255	12,50	7	24
KONTR. KAKOV.			2	2						202	201	14,92	5	15
DPUŽB. STANDARD			2	2						47	44	7,14		7
DEL. SKUP. GOSP.										73	68			1
P F S			1	1						42	39	2,5		3
DEL. SKUP. KSZ	1			1			1	2	3	206	209	27,94	2	8
BAČUNOVODSTVO			1	1						113	116	6,0		7
KOVINARSTVO	2			2	2		2		4	135	136	2,2		
ARMATURE		2	4	6						86	74	1,47		2
SKUPAJ	19	27	38	84	15	6	20	10	51	5423	5346	10,21	103	264

PODELITEV ŠTIPENDIJ

Rok za prijavo za štipendije in za pridobitev ugodnosti za izobraževanje ob delu je potekel 30. junija 1981. Kot smo že poročali, je bil odziv na razpis kadrovske štipendije številčno dosti boljši kot pretekla leta. Prijav za štipendiranje ni bilo le za organizatorje dela, elektromehanika pri šolskem centru Iskra Kranj, za kuharja in natakarja. Za višje in visoke šole smo v razpisnem roku prejeli 54 prijav (razpisano je bilo 39 štipendij), za srednje šole pa 189 (razpisano je bilo 145 štipendij). Lahko torej ugotovimo, da so temeljne organizacije in delovne skupnosti v glavnem številčno pokrile potrebe, ki so bile izkazane v razpisu štipendij.

Vse prijave smo v kadrovske službi obdelali glede na uspeh in socialno-materialno stanje. Izbiro oziroma podelitev štipendij za usmerjeno izobraževanje na šolah šolskega centra Ravne, kjer je ob vpisu v prvi letnik znana le usmeritev (kovinarska ali metalurška), je opravil odbor za kadre in splošne zadeve pri delavskem svetu železarne Ravne. Za usmerjene šole, kjer je ob vpisu znana tudi smer oziroma poklic, ter za višje in visoke šole so štipendije podeljevale komisije za kadre in splošne zadeve temeljnih organizacij oziroma delovnih skupnosti, ki so štipendije razpisale. Pri izbiri, tako na odboru kot komisijah, je bil upoštevan kriterij 40. člena pravilnika o izobraževanju in strokovnem usposabljanju v železarni Ravne (učni uspeh, socialno-materialno stanje, zaposlenost staršev v ŽR) in 9. člen samoupravnega sporazuma o štipendiranju v občini, po katerem se lahko kadrovska štipendija podeli,

če dohodek na družinskega člana prosilca ne presega 85% povprečnega mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji, kar znaša 7.452 dinarjev. Kadrovska štipendija se v takem primeru lahko podeli le izjemoma, ko gre za deficitarni poklic oziroma ni več prijavitelcev.

Odbor za kadre in splošne zadeve je letošnji razpis za metalurško usmeritev glede na izredno slabo stanje v preteklih letih ocenil kot uspešen. V tem se vidijo prizadevanja strokovne službe in drugih dejavnikov za prehod na usmerjeno izobraževanje. V metalurško usmeritev na šolskem centru Ravne je vpisano 32 učencev, 22 od teh jih sicer želi postati metalurški tehnik, toda kljub temu pričakujemo, da bo sistem usmerjenega izobraževanja sčasoma začel dajati kader, ki ga združeno delo potrebuje.

Nekoliko manj ugodna pa je slika pri zainteresiranosti naših delavcev za izobraževanje ob delu. Več kot polovica razpisanih ugodnosti za izobraževanje ob delu je ostala samo pri razpisu, med njimi tudi ugodnosti za izobraževanje ob delu za tehnika, delovodjo, inženirja strojništva, ekonomskega tehnika, za kar je bilo prejšnja leta veliko zanimanje. Vprašanje je, ali je »moda« izobraževanja ob delu minila ali pa tičijo vzroki drugje. Posebno slab pa je kot ponavadi odziv za izobraževanje ob delu na poklicni šoli. Če je zanimanje med delavci za izobraževanje ob delu padlo in če kadrovske potrebe narekujejo izobraževanje ob delu, bi morala delovna okolja, ki razpisujejo tovrstno izobraževanje, delavce mo-

tivirati, da se vključujejo v šolo. Posebno velja to za tiste temeljne organizacije, kjer je slaba oziroma neustrezna kadrovska struktura. Zavedati se namreč moramo,

da vsega primerno strokovno usposobljenega kadra ne bomo mogli dobiti iz šol, ampak bomo morali usposobiti in izobraziti že zaposlene delavce.

PROIZVODNO DELO OZIROMA DELOVNA PRAKSA V ŽELEZARNI RAVNE

Pri pripravah na usmerjeno izobraževanje se prosvetni in družbenopolitični delavci pogosto sprašujejo, kako se v združenem delu — v proizvodnji — pripravljajo na delovne naloge, ki jih čakajo. Ali bodo zagotovljena mesta za proizvodno delo oziroma delovno prakso učencev, ali bodo delavci, ki bodo organizirali in izvajali usposabljanje z delom, pravočasno pripravljene? Proizvodno delo je delo v proizvodnih procesih materialne proizvodnje, delovna praksa pa delo v delovnih procesih nematerialne proizvodnje.

Delovna organizacija mora čimprej zvedeti, iz katerih usmeritev in programov bo dobila učence, koliko jih bo in kako se bodo zvrstili na proizvodnem delu oziroma delovni praksi v šolskem letu, da bo lahko pripravila dovolj inštruktorjev, pa tudi materialne, prostorske in druge možnosti ter prilagodila učencem program proizvodnega dela.

V kadrovske službi pripravljamo projekt za izvedbo usmerjenega izobraževanja, da se bosta proizvodno delo oziroma delovna praksa srednješolcev februarja 1982 res začela in bosta potekala tako, da bodo z njima zadovoljni učenci in združeno delo.

Zavedamo se, da bomo samo z načrtno kadrovske politiko in s proizvodnim delom pridobili nove strokovnjake na vseh stopnjah zahtevnosti dela. Inštruktorji, ki bodo učence vodili pri proizvodnem delu, bodo imeli pomembno vzgojno vlogo pri vključevanju mladih v delovni kolektiv, pri razvijanju čustva pripadnosti kolektivu, delovni organizaciji in stroki. Prav zato je zelo pomembno, da bodo ti delavci ustrezno usposobljeni za te naloge.

Vzporedno s tem usposabljanjem pa se porajajo tudi druga vprašanja o proizvodnem delu, kot so npr. zaščitna sredstva za učence (kaj mora dati DO, kaj naj si učenci sami priskrbijo) in nagrajevanje delavcev za delo z učenci. V nekaterih TOZD razmišljajo o tem, da bi jim priznali za to delo po eno uro na dan.

Tudi v drugih DO menijo, da bodo brez materialne in moralne spodbude težko dobili delavce za te naloge.

Še marsikatero vprašanje bodo morali reševati delavci — uporabniki in izvajalci neposredno v svoji DO in z medsebojnim dogovarjanjem in sporazumevanjem.

Ustrezne dosežke lahko pričakujemo le tedaj, če bodo ukrepali vsi — takoj in odgovorno.

Naši upokojenci

Ana Ofič, roj. 14. 7. 1936, v železarni od 14. 9. 1979 v DS KSZ kot komunalna delavka. Inval. upok. 18. 6. 1981.

Ivan Karničnik, roj. 5. 5. 1921, v železarni od 17. 9. 1964, v tozd valjarna kot ravnalec. Star. upok. 5. 5. 1981.

Marija Mlačnik, roj. 24. 6. 1937, v železarni od 1. 8. 1966, nazadnje v tozd energija kot čistilka. Inval. upok. 6. 7. 1981.

Alojz Višinski, roj. 19. 6. 1925, v železarni od 3. 4. 1946, nazadnje v jeklarni kot delavec v garderobi. Star. upok. 30. 6. 1981.

Matevž Mager, roj. 8. 9. 1930, v železarni od 14. 11. 1952, nazadnje v tozd jeklolivarna kot elektrovarilec. Inval. upok. 6. 6. 1981.

Ignac Skitek, roj. 26. 7. 1928, v železarni od 28. 7. 1946, v tozd strojno gradbeno vzdrževanje kot strojni ključavničar. Star. upok. 30. 6. 1981.

Franc Krautberger, roj. 12. 1. 1926, v železarni od 16. 9. 1945, nazadnje v tozd stoji in deli kot skoblar. Inval. upok. 1. 7. 1981.

ČESTITKA HOTULJSKIM GASILCEM

Hotuljski gasilci so na 7. svetovnem prvenstvu v ZRN dosegli svoj največji uspeh doslej: med 99 moštvi iz 18 držav so se uvrstili na 4.—6. mesto in prejeli zlato plaketo. Bili pa so najboljše jugoslovansko moštvo. Na sliki je tekmovalna desetina GD Kotlje. Od leve proti desni stojijo: komandir Mirko Naglič, desetar Mirko Gerdej, drugi vodar Drago Rožen, prva rezerva Marjan Rožen, drugi napadalec Ernest Srebot, sel Rudi Breznik, prvi napadalec Jože Kotnik, prvi vodar Stefan Gorenšek, motorist-strojniki Branko Jamnik in druga rezerva Zoran Sedar.

Stefan Štehar, roj. 17. 12. 1917, v železarni od 28. 10. 1945, nazadnje kot delovodja pleskarjev v tozd strojno gradbeno vzdrževanje. Star. upok. 11. 7. 1981.

Peter Prikeržnik, roj. 15. 7. 1921, v železarni od 21. 8. 1945, nazadnje v tozd valjarna kot vodja fazne kontrole. Star. upok. 15. 7. 1981.

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem sodelavcem, še posebej pa sodelavkam obrata čistilnica ter OO sindikata za spominška darila in izkazano pomoč.

Vsem še enkrat topla zahvala, pri nadaljnjem delu pa želim vsem še veliko delovnih uspehov.

Matevž Mager

PREGOVORI IN REKI NA SLOVENSKEM

Pavliha ljudi gliha.

Ogenj in voda dobro služita, slabo gospodarita.

Poezija ob vodi zvodeni, ob vinu zaživi.

Izdaja delavski svet Zelezarne Ravne kot 14-dnevnik v nakladi 5500 izvodov.

Ureja uredniški odbor: Jože Gruden, Sead Karadža, Tomaž Kern, Marjan Kolar, Olga Radovič

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska ČGP Večer, Maribor
Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

Fotografije za to številko so prispevali: F. Rotar, kadrovska služba in oddelek za informiranje.